

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра товарознавства та митної справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Тарифне регулювання імпорту дизельного палива»

Студента 2 курсу, 8м групи,
спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
спеціалізації «Митна справа»

Шепітька
Юрія Володимировича

Науковий керівник
док-р техн. наук, професор

Мережко
Ніна Василівна

Науковий консультант
канд.хім. наук, доцент

Калуга
Ніна Василівна

Гарант освітньої програми
док-р техн. наук, професор

Мережко
Ніна Василівна

Київ-2018

АНОТАЦІЯ

В роботі розглянуто регламент та процедура проведення ідентифікаційної експертизи, проаналізовано стан ринку та вимоги до якості дизельного палива.

За визначеними критеріями, засобами та методами проведена ідентифікаційна експертиза дизельного палива і проаналізовано результати.

За митною декларацією розглянуто тарифне регулювання імпорту дизельного палива і проаналізовано його митний контроль та митне оформлення.

Ключові слова: дизельне паливо, експертиза, ідентифікація, нафтопродукти, мито, митна вартість, митне оформлення, митний контроль, тарифне регулювання.

SUMMARY

The rules and procedure of identification examination conduction are considered, the state of the market and requirements to the quality of diesel fuel are analyzed.

On the basis of certain criteria, means and methods, an identification examination of diesel fuel was carried out and the results analyzed.

The tariff regulation of diesel fuel import considered by customs declaration its customs control and customs clearance analyzed.

Key words: diesel fuel, examination, identification, petroleum products, customs duties, customs value, customs clearance, customs control, tariff regulation.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АСМО – автоматизована система митного оформлення;
АСАУР – автоматизована система аналізу управління ризиками;
ВМО – відділ митного оформлення;
ДП – дизельне паливо;
ДПМЕ – Департамент податкових та митних експертиз;
ДФС – Державна фіскальна служба;
ЄАІС – Єдина автоматизована інформаційна система;
ЄАД – єдиний адміністративний документ;
ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність;
КМУ – Кабінет Міністрів України
МД – митна декларація;
МКУ – Митний кодекс України;
НД – нормативний документ;
НПЗ – нафтопереробний завод;
ПДВ – податок на додану вартість;
ПК АСМО – програмно-інформаційний комплекс автоматизованої системи митного оформлення;
ПМО – підрозділ митного оформлення;
ПММ – паливно-мастильні матеріали;
ТПП – торгово-промислова палата;
ТСД – товарні супровідні документи;
УКТЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності;

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1. Законодавчо-нормативне регулювання ідентифікаційної експертизи і тарифного регулювання імпорту дизельного палива.....	10
1.1. Аналіз ринку дизельного палива в Україні.....	10
1.2. Вимоги до якості дизельного палива.....	15
1.3. Процедура та регламент ідентифікаційної експертизи дизельного палива.....	18
1.4. Нормативно-правові засади тарифного регулювання імпорту дизельного палива.....	23
Розділ 2. Ідентифікаційна експертиза дизельного палива.....	29
2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження.....	29
2.2. Товарознавча характеристика асортименту дизельного палива, що переміщується через митний кордон України.....	35
2.3. Визначення критеріїв та методів ідентифікації дизельного палива....	46
2.4. Ідентифікаційна експертиза дизельного палива та оформлення її результатів.....	54
Розділ 3. Аналіз митного оформлення та застосування заходів тарифного регулювання при імпорті дизельного палива.....	62
3.1. Визначення коду дизельного палива згідно з УКТЗЕД.....	62
3.2. Декларування дизельного палива в режимі імпорту.....	66
3.3. Застосування заходів тарифного регулювання та нарахування митних платежів при імпорті дизельного палива.....	76
3.4. Митне оформлення дизельного палива за МД	82
Висновки та пропозиції.....	90
Список використаних джерел.....	94
Додатки.....	102

ВСТУП

Актуальність досліджень. За прогнозами, потреба в дизельному паливі буде зростати швидкими темпами і вже в 2025 році світовий об'єм виробництва збільшиться та складатиме в середньому 35% від об'єму нафти, що переробляється. Сумарний попит на дизельне паливо у світі постійно зростає [2].

До того ж кількість автомобілів з дизельними двигунами в Україні продовжує зростати. Якщо в 2017р. частка авто з дизельними силовими агрегатами на ринку становила 36%, то в нинішньому їх уже 38,5%.

Актуальність проведення експертизи дизельних палив обумовлена тим, що вони спричиняють забруднення навколишнього середовища і контроль якості та безпечності є нагальним питанням сьогодення.

Об'єктом досліджень є дизельне паливо, предметом – показники, що визначались при його експертизі та митне оформлення. Дизельне паливо - це суміш алканів, циклоалканів, ароматичних вуглеводнів та їх похідних. Середня молекулярна маса становить 110-230, температура кипіння - 170-380°C [3]. Дизельне паливо отримують при перегонці найбільш важких фракцій нафти, зокрема з керосино-газойлевих фракцій прямої перегонки нафти, що забезпечує значний вихід і, як наслідок, його нижчу ціну. Саме тому в кризовий час продаж дизельного палива зростає.

Дизельне паливо використовується в дизельних двигунах внутрішнього згоряння. На жаль, не рідким явищем стало підмішування в паливо домішок та інгредієнтів, що призводить до різних наслідків, які досить шкідливі для двигунів внутрішнього згоряння, які негативно впливають на роботу транспортної техніки, завдають шкоди екології. Тому експертиза дизельного палива, яка направлена на визначення їх якості, на сьогоднішній день один з найпоширеніших видів досліджень.

Мета даної роботи - проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива, аналіз митного оформлення та заходів тарифного регулювання при імпорті.

Для досягнення мети роботи необхідно було вирішити наступні **завдання**, а саме:

- 1) проаналізувати ринок дизельного палива в Україні;
- 2) визначити порядок проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива;
- 3) розглянути заходи тарифного регулювання дизельного палива;
- 4) провести ідентифікаційну експертизу дизельного палива та оформити її результати;
- 5) визначити код дизельного палива згідно з УКТ ЗЕД;
- 6) проаналізувати тарифні заходи при імпорті дизельного палива;
- 7) проаналізувати митний контроль та митне оформлення дизельного палива;
- 8) розробити пропозиції по вдосконаленню ідентифікаційної експертизи та митного оформлення дизельного палива.

Різноманітність вітчизняних та імпортних марок дизельного палива на українському ринку спонукає до більш детального вивчення асортименту, його ідентифікації з метою недопущення проникнення на територію України продукції низької якості та контрабандної.

Актуальними питаннями є покращення дієвих засобів митного контролю дизельного палива, а також здійснення ідентифікаційної експертизи для підтвердження відповідності відомостей, заявлених у митній декларації даним, що зазначені на маркуванні та в товаросупровідній документації з метою попередження невірної декларації.

Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі комплексно впливає на обсяги сум нарахованого мита на дизельне паливо, що є об'єктом експортно-імпортних операцій [26]. Слід зазначити, що комплексність впливу тарифного регулювання проявляється у потребі визначення митної вартості

дизельного палива, з якої нараховуватимуться суми мита, коду згідно з УКТЗЕД та країни походження, що суттєво впливає на застосування ставок мита на дизпаливо.

Для вирішення поставлених в роботі завдань використано наступні **методи досліджень**: при аналізі ринку та законодавчої бази – аналітичний, при проведенні ідентифікації дизельного палива – інструментальні та органолептичні.

Випускна кваліфікаційна робота виконана з **елементами наукової новизни**, що полягають в розробці критеріїв, методів та засобів ідентифікації дизельного палива.

Практична цінність роботи полягає в розробці рекомендацій по вдосконаленню ідентифікаційної експертизи та митного оформлення дизельного палива.

Апробація роботи. Результати роботи апробовані на студентській науково-практичній конференції, що проходила в Київському національному торговельно-економічному університеті. За результатами досліджень опублікована стаття «Ідентифікаційна експертиза дизельного палива» у збірнику статей «Управління безпечністю, якістю та експертиза товарів: зб. наук. ст. студ. у 2 т., Ч 2. / відп. ред. В.А. Осика. – К.: Київ. нац торг.-екон. ун-т, 2018. – С.67-73.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається з 3 розділів, вступу, висновків та пропозицій, списку використаних джерел (78 найменувань), додатків. Основна частина роботи викладена на 93 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІМПОРТУ ДИЗЕЛЬНОГО ПАЛИВА

1.1. Аналіз ринку дизельного палива в Україні

Ринок палива України безпосередньо залежить від ринку автотранспорту. За останні 5 років кількість легкових, вантажних автомобілів, автобусів і мототранспорту виросла на 2,3%, до 9,41 млн. одиниць [24].

За даними Державної служби статистики, за 2017р. було продано дизельного палива на суму 30467510 тис. грн. За квітень 2018 року було використано близько 400 тис. т дизельного палива, що більше за аналогічний період 2017 року на 15,3 % (2017 – 338,8 тис.т) та на 21,25% більше за аналогічний період 2016 року (315 тис. т) [20].

В Західній Європі на сьогодні частка дизельного палива складає третину від загального обсягу використання палива. Попит на дизельне паливо формують 21,7% автомобілів.

Кількість автомобілів з дизельними моторами в Україні продовжує зростати. Такі дані опублікували аналітики AUTO-Consulting. Якщо в минулому році авто з дизельними силовими агрегатами було 36%, то в нинішньому їх уже 38,5%.

Українські нафтотрейдери, у зв'язку з тим, що з початку 2018 року набирала чинності вимога закону про заборону обороту моторних палив екологічного класу Євро-4, повністю замістити імпортні поставки дизельного палива цього класу продуктом вищої якості класу Євро-5.

А ось вітчизняні виробники такі як, Кременчуцький нафтопереробний завод і Шебелинський газопереробний завод ще у 2016 році перейшли на

випуск палива стандарту Євро 5, що дозволило конкурувати з імпортним паливом.

Зазначається, що в цілому випуск дизпалива українськими заводами в I кварталі 2018 р. зріс на 23,6% до 178,1 тис. т., що пов'язано зі збільшенням попиту на дизельне паливо [20].

Особливістю ринку палива і газу України є імпортозалежність. Через низькі інвестиції в галузь внутрішнє виробництво практично відсутнє. Але на відміну від минулих часів, коли країна імпортувала лише російську нафту, тепер значно більше джерел поставок готових нафтопродуктів [25].

Аналіз експортно-імпортних операцій товарної позиції 2710 (нафта та нафтопродукти), до якої відноситься дизельне паливо [78], показав, що з 2014 року відбувається спад обсягів імпорту дизельного палива. У 2013р. імпорт перевищував експорт у 7,9 раз, а в 2017 р. – у 30 разів! (рис.1.1) [33].

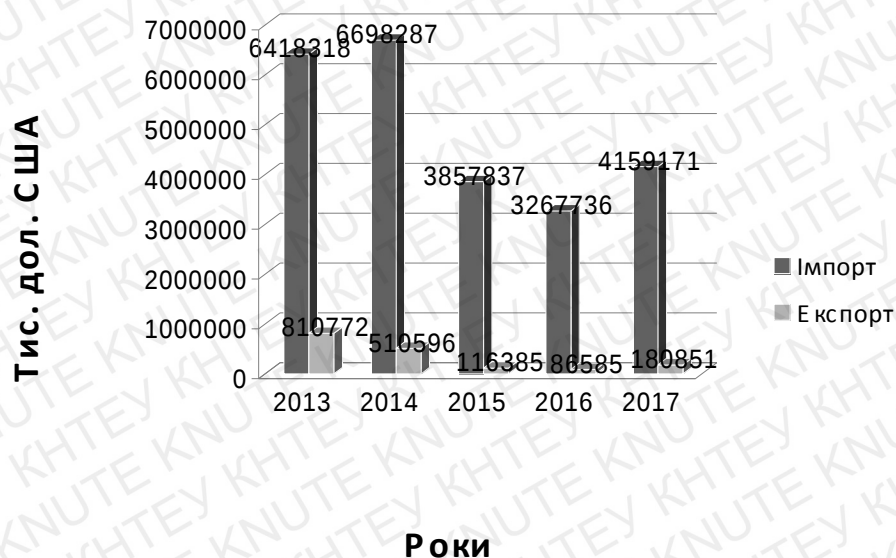

Рис. 1.1. Динаміка експортно-імпортних операцій товарної позиції 2710 у вартісному вираженні в 2013-2017 рр., тис. дол. США

У 2016р. імпорт у вартісному вираженні знизився на 51,2% порівняно з 2014р. У 2017р. спостерігається підвищення обсягів експорту нафтопродуктів на 27,3%.

Починаючи з 2013р. обсяги експорту щороку зменшувались аж до 2016р. Різниця між обсягами експорту у 2013р. порівняно з 2016р. склала майже 90%. Характерною рисою 2015 року стало різке збільшення імпорту дизельного палива через порти. Поставки морем зросли за рік на 70%, до 635 тис. т [32].

Дещо відрізняються тенденції щодо динаміки експортно-імпортних операцій товарної позиції 2710 за аналізований період у кількісному вираженні. Перш за все, необхідно зазначити, що імпорт значно переважав експорт, зокрема, в 2017р – в 18,9 разів (в 2013р. імпорт перевищував експорт в 6,0 разів).

Найбільше нафти та нафтопродуктів було імпортовано в 2014, 2016 та 2017 роках, – більше 7 млн тон. Найбільше експортувалося продукції товарної позиції 2710 в 2013 р. – 1088441 тон, що в 2,6 разів більше ніж в 2017р. Найменші показники експорту у кількісному вираженні зафіксовані в 2015р., а імпорту – в 2013р.

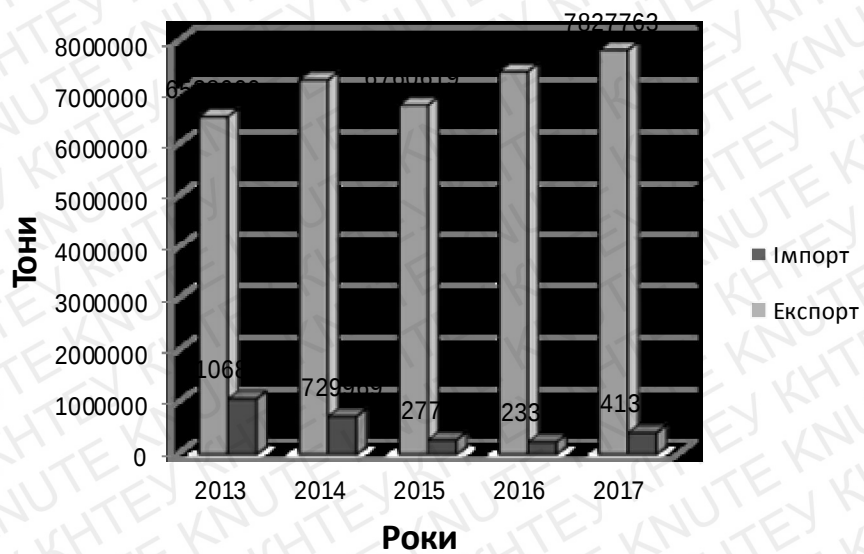

Рис. 1.2. Динаміка експортно-імпортних операцій товарної позиції 2710 у кількісному вираженні в 2013-2017рр., тон

Продажі дизельного палива, яке використовується в комерційному секторі, зменшилися на чверть. Ціновий тиск змушує споживачів звернути

увагу на альтернативу у вигляді скрапленого газу та біопалив, популярність яких різко зростає [2].

Ринок дизельного палива в I кварталі 2018 р. збільшився на 14,7% до 1,252 млн т. Найбільшим постачальником дизпалива на український ринок в I кварталі 2018 р. стала Росія, забезпечивши 42% у балансі, частка білоруських виробників за цей період склала 33%, інших постачальників - 10,5% [20].

Однією з основних тенденцій на ринку палива в 2016-2017рр. було зростання цін на продукцію. Український ринок палива і газу залежать від імпорту, тому роздрібні ціни коректувалися в залежності від кон'юнктури, що склалася на світовому ринку. Ще одним фактором впливу на ціни є девальвація національної валюти [32].

За лютий-травень 2018 року ціни на дизельне паливо не зазнавали значних змін та демонстрували стабільність. Згідно з прогнозами світових експертів, ціни на глобальному ринку палива будуть залишатися низькими, отже, різких стрибків на паливному ринку України теж чекати не варто (рис.1.3).

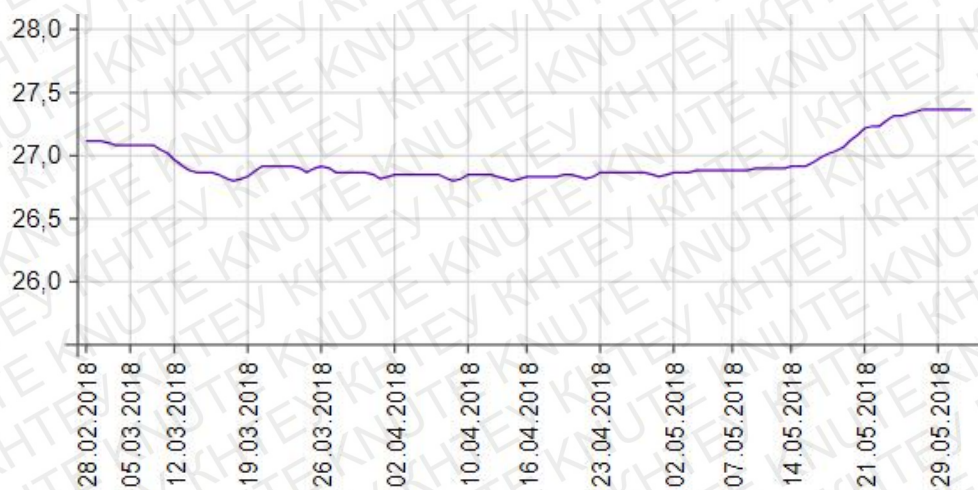

Рис. 1.3 Динаміка цін на дизельне паливо за лютий-травень 2018 р.

Відповідно до даних Державної служби статистики, запаси дизельного палива на 1 травня 2018 року склали 319,4 тис. т, станом на 1 травня 2017 року – 212,9 тис. т, в 2016р. – 255,3 тис. т, в 2015 – 371,4 тис. т [72].

Основними операторами на ринку дизельного палива є такі компанії як WOG, Marshal, KLO, Luxwen, Mango, Route, SKY, SOCAR, SUN OIL, Shell, ZOG, Авиас, ОККО, Параллель, Татнефть-АЗС-Україна, Укр-Петроль, Укрнафта.

У 2017 році найбільші партії дизельного палива були поставлені в Україну з грецьких нафтопереробних заводів компанії Hellenic Petroleum – 34,5 тис. т.

У 2017 році ринок морського дизельного палива змінився за географією постачальників – дизельне паливо виробництва ізраїльського НПЗ в м. Хайфа та болгарського НПЗ «Лукойла» в м. Бургас, замінив ресурс виробництва Туркменбашинського комплексу НПЗ – 8,3 тис. т, індійського Джамнагарського НПЗ – 6,3 тис. т, і російського Орського НПЗ – 5 тис. т.

Лідирує в поставках залізничним транспортом дочірня структура БНК в Україні «БНК-Україна» – 249,5 тис. т. Найбільші поставки по трубопроводу здійснив трейдер «Анвітрейд» – 43,3 тис. т, морським транспортом – компанії WOG – 20,7 тис. т [2].

Найбільшим постачальником дизельного палива на український ринок в I кварталі 2018 р стала Росія, забезпечивши 42% в балансі; частка білоруських виробників за цей період склала 33%, інших постачальників — 10,5% [20].

Отже, проаналізувавши стан ринку дизельного палива можна відзначити, що обсяги виробництва дизельного палива в Україні поступово збільшуються. Проте, Україна є імпортозалежною країною, основною країною імпорту є Білорусь.

Ринок палива залежить від ринку автотранспорту, тому спостерігається збільшення попиту на дизельне паливо через те, що кількість автомобілів з дизельними двигунами в Україні продовжує зростати.

На ринку дизельного палива частка національного виробника збільшилася з 13,2% в I кварталі 2017р. до 14,2% в I кварталі 2018р. В цілому в 2017р. українські виробники займали 13% ринку дизпалива.

1.2. Вимоги до якості дизельного палива

Основним документом, що регламентує вимоги до дизельного палива, що виробляється, вводиться в обіг та реалізується на території України є Технічний регламент щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив [76]. Даний документ затверджено Постановою Кабінету Міністрів України №927 від 01.08.2013 р.

Технічний регламент розроблений з урахуванням Директиви 98/70/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 1998 року щодо якості бензину та дизельного палива та внесення змін до Директиви Ради 93/12/ЄС, а також Директиви 2005/33 /ЄС Європейського Парламенту та Ради від 06 липня 2005 року, що вносить зміни до Директиви 1999/32/ЄС щодо зменшення вмісту сірки у певних видах рідкого палива [67].

Згідно Технічного регламенту, дизельні палива поділяють на: Євро3, Євро4, Євро5.

В табл.1.1 наведено вимоги до якості дизельного палива згідно затвердженого ТР, який регламентує вимоги безпеки. Крім того, Технічним регламентом регламентовано вимоги до маркування дизельного палива, тому даний критерій може бути використано при проведенні ідентифікаційної експертизи дизельного палива.

Виходячи із даних табл.1.1, основними показниками, що регламентуються та за якими визначаються норми екологічного класу палива є наступні: вміст сірки; температура спалаху в закритому тиглі; масова частка полі-циклічних ароматичних вуглеводнів; цетанове число; гранична температура фільтрованості; об'ємна частка метилових\етилових естерів жирних кислот [76].

Важливим показником екологічності дизельного палива є вміст сірки. Оскільки вважається, що застосування дизельного пального сприяє світовому глобальному потеплінню, з метою боротьби за екологію в світі стали жорстко нормувати в ньому вміст сірки [3]. В теперішній час – не більше 10 мг/кг.

Таблиця 1.1

Вимоги до якості дизельного палива

Назва показника	Одиниця виміру	Значення норм за екологічними класами		
		Євро3	Євро4	Євро5
Масова частка сірки, не більше	мг/кг	350	50	10
Температура спалаху в закритому тиглі, не нижче:	°C	55	55	55
Фракційний склад – 95 % об., википає за температури, не вище	°C	360	360	360
Масова частка поліциклічних ароматичних вуглеводнів, не більше	%	11	11	8,0
Цетанове число, не менше	од.	51	51	51
Гранична температура фільтрованості, не вище:	°C			
- літнього дизельного палива		5	5	5
- зимового дизельного палива - арктичного		мінус 20 мінус 30	мінус 20 мінус 30	мінус 20 мінус 30
Змашувальна здатність: діаметр плями зносу за температури 60 °C, не більше	мкм	460	460	460
*)Об'ємна частка метилових/етилових естерів жирних кислот, не більше:	%	5	5	5
- для дизельних палив B5		7	7	7
- для дизельних палив B7				
*) Об'ємна частка метилових/етилових естерів жирних кислот визначається у разі їх додавання до дизельного палива. За температури довкілля нижче мінус 20 °C не рекомендовано використання в дизельному паливі метилових/етилових естерів жирних кислот.				

Якісним показником дизпалива є цетанове число – число, що показує здатність дизпалива до займання в камері згорання і характеризує проміжок часу, через який запалюється пальне, яке надійшло в циліндри. Чим коротший даний проміжок, тим довше згорає дизпаливо і плавніше наростає тиск газів в циліндрах. Тоді двигун працює м'якше. Чим вище цетанове число дизельного палива, тим легше із застосуванням такого палива завести двигун [19].

Густина дизельного палива характеризує його енерговіддачу; чим вища густина тим більше виробляється енергії. Даний показник регламентується Європейським стандартом – ISO 3675.

Температура помутніння, з якої починає кристалізуватися парафін, має важливе значення при навколишньому середовищі з низькою температурою. Цей показник регламентує європейський стандарт ISO 3015 [27].

Відповідно до Технічного регламенту, у дизельному паливі забороняється використовувати металовмісні домішки, а для покращення експлуатаційних характеристик (цетанового числа) дизельних палив можливе додавання присадок на основі алкілнітратів, що допущені до застосування в установленому порядку. Кожна партія палива, що вводиться в обіг або перебуває в обігу, повинна мати документ про якість (паспорт якості) палива. Документ про якість (паспорт якості) палива повинен містити:

- дату видачі і номер документа;
- назву, марку палива;
- товарний знак підприємства-виробника, його назву та адресу;
- назву та адресу постачальника (за наявності);
- дату виготовлення палива;
- дату відбирання проби та дату проведення випробування;
- нормативні значення та фактичні результати випробувань, які підтверджують відповідність марки палива вимогам Технічного регламенту;
- відомості щодо декларації про відповідність;

- посилання на нормативні документи на методи випробування згідно з нормативним документом на паливо;
- номер партії (резервуара);
- дані про вид та кількість добавок (присадок);
- підпис начальника відділу технічного контролювання або керівника лабораторії, яка виконує функції відділу, або уповноваженої особи, завірений печаткою;
- національний знак відповідності.

Вимоги щодо позначення дизельного палива включають такі групи знаків, розташовані у визначеній послідовності через дефіс:

О перша група - літери ДП, позначення дизельного палива для автомобільних дизельних двигунів;

О друга група - літерне позначення кліматичного періоду: Л (літнє), З (зимове), Арк (арктичне);

О третя група - символи екологічного класу: Євро3, Євро4, Євро5;

О четверта група - символ визначення вмісту метилових/етилових естерів жирних кислот: B0 (за їх відсутності), B5, B7 [6, 76].

Отже, кожен вид нафтопродукту має чітко визначені показники якості, які нормуються та визначаються відповідно до Технічного регламенту та нормативної документації.

1.3. Процедура та регламент ідентифікаційної експертизи дизельного палива

Ідентифікаційна експертиза дизельного палива, що ввозиться на митну територію України, проводиться у справах про порушення митних правил або при митному контролі та митному оформленні [74]. У процесі митного контролю і митного оформлення дизельного палива в разі необхідності з метою застосування спеціальних знань можна залучати фахівців та експертів, відповідно до ст. 327 Митного кодексу України [37]. Залучення спеціалістів

та експертів здійснюється керівником митного органу або його заступником за погодженням з керівником підприємства, установи, організації, де працює спеціаліст чи експерт.

Основні вимоги до проведення експертизи в митних цілях регламентовані МКУ та наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058 «Порядок взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз)» [58].

В главі 50 МКУ «Митні експертизи» є дві статті: стаття 356 «Взяття проб (зразків) товарів» та стаття 357 «Операції із взятими пробами (зразками) товарів» [37].

Рішення про призначення ідентифікаційної експертизи під час здійснення митного контролю та митного оформлення дизельного палива оформляється уповноваженою посадовою особою органу ДФС у вигляді запиту, в якому зазначаються підстава та мета направлення запиту, завдання для експертизи, а саме які характеристики дизпалива (фракційний склад, вміст сірки, метанове число тощо) необхідно перевірити або встановити. Визначені у запиті завдання для експертизи повинні відповідати меті направлення запиту. До запиту додаються: оригінал акта про взяття проб дизельного палива; копія акта про проведення огляду дизпалива та транспортних засобів, якими воно переміщується; копії інших супровідних документів, які подаються при здійсненні митного контролю (митна декларація, зовнішньоекономічний договір (контракт), інвойси, рахунки-фактури, накладні, паспорти якості).

Ідентифікаційна експертиза дизельного палива проводиться з метою визначення складу даного товару для його ідентифікації та подальшої класифікації з метою визначення коду згідно з УКТ ЗЕД і починається з підготовки митним органом запиту до експертних підрозділів ДПМЕ [21].

В статті 356 МКУ «Взяття проб (зразків) товарів» зазначено, що посадова особа митного органу має право брати проби та зразки товарів для дослідження (аналізу, експертизи) в рамках процедур митного контролю та митного оформлення з метою встановлення характеристик, визначальних для:

- 1) класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД;
- 2) перевірки задекларованої митної вартості товарів;
- 3) встановлення країни походження товарів;
- 4) встановлення належності товарів до наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, сильнодіючих чи отруйних речовин;
- 5) встановлення належності товарів до предметів, що мають художню, історичну чи археологічну цінність;
- 6) встановлення належності товарів до таких, що виготовлені з використанням об'єктів права інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону.

Стаття 502 МКУ розкриває права та обов'язки експерта. Вказано, що експертом може бути особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку. Експерт призначається посадовою особою органу доходів і зборів, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, у разі потреби в спеціальних знаннях [37].

Взяті зразки дизельного палива під митним забезпеченням разом з актом про їх взяття доставляються поштою або посадовою особою митного органу до спеціалізованого митного органу з питань експертного забезпечення або до іншої експертної установи (організації) для проведення ідентифікаційної експертизи (ст.357 МК), в теперішній час – до Департаменту податкових та митних експертиз [46].

Окрім загального порядку проведення ідентифікаційної експертизи будь-яких товарів, існує також спеціальні методичні рекомендації щодо досліджень кожної окремої групи товарів, розроблені ДПМЕ.

Для здійснення ідентифікаційної експертизи від партії дизельного палива відбираються проби як для проведення дослідження, так і в якості контрольного зразка, кожної марки. На взяті проби і зразки накладається митне забезпечення.

Наступним етапом проведення ідентифікаційної експертизи є приймання запиту та проведення досліджень експертними підрозділами ДПМЕ. Приймання запиту, супровідної документації, проб дизпалива здійснюється посадовими особами ДПМЕ, які проводять їх реєстрацію. Проведення досліджень здійснюється спеціалістами експертних підрозділів ДПМЕ відповідно до письмового доручення керівництва [58].

Ідентифікаційна експертиза будь-якого товару, в тому числі дизельного палива, проводиться за певними етапами. Для кожного об'єкта експертизи встановлюється мета ідентифікації, здійснюється вибір критеріїв і засобів ідентифікації та визначаються методи, згідно яких ідентифікація буде проведена (додаток А) [23].

Перед початком проведення лабораторних випробувань дизельного палива експерт готує необхідні точкові проби згідно відповідних нормативних документів від надісланих митним органом проб, що були відібрані. Підготовка елементарних проб визначена окремо в нормативних документах на методи випробування.

Ідентифікаційна експертиза дизельного палива з метою ідентифікації буде проводитись згідно методичних рекомендацій щодо досліджень дизельного палива, зокрема визначення цетанового числа, фракційного складу, вмісту сірки та інших показників згідно НД. Експертиза проб дизельного палива проводиться протягом 10 днів після їх надходження до лабораторії. У разі потреби термін дослідження може бути продовжено за рішенням керівника експертного підрозділу, але не більше ніж на 20 днів.

За результатами проведеного дослідження спеціаліст експертного підрозділу ДПМЕ готує висновок, який повинен містити вичерпні відповіді на всі питання, поставлені митним органом [22].

Відповідно до статті 357 Митного кодексу України з метою врегулювання процедур передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження затверджено наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2017р. № 699 [60].

Порядком передбачено, що контрольні проби товарів, а також залишки досліджених проб та пошкоджені під час проведення дослідження (аналізу, експертизи) зразки зберігаються в Управлінні експертиз та досліджень хімічної та промислової продукції протягом 60 днів з дня їх надходження.

Протягом строку зберігання проб (зразків) товарів в Управлінні власник або вповноважена ним особа може письмово звернутися з вимогою щодо їх повернення [60].

Проби дизельного палива після закінчення строку зберігання підлягають поверненню власнику або вповноваженій ним особі протягом 14 днів. Проби повертаються без митного забезпечення.

При цьому складається акт про повернення проб товарів у двох примірниках. Один примірник акта залишається у справах Управління, другий передається власникові або вповноваженій ним особі.

У разі необхідності проби (зразки) товарів, незатребувані власником або вповноваженою особою, після закінчення строку зберігання можуть бути залишені в Управлінні з метою формування колекції експонатів і використання їх надалі як наочного матеріалу для навчання спеціалістів експертних підрозділів та презентацій.

У такому випадку протягом 14 днів після закінчення строку зберігання проб товарів начальнику Управління подається обґрунтування щодо необхідності їх передання до колекції Управління.

Слід зазначити, що за наявності вмотивованих підстав для повторної експертизи митний орган може подати запит до ДПМЕ або іншої експертної установи щодо проведення повторних досліджень з наданням відібраних проб та копією висновку попереднього дослідження, при цьому зазначивши причини, що зумовлюють необхідність повторної експертизи [31].

Таким чином, розглянуто регламент проведення ідентифікаційної експертизи дизпалива в ДПМЕ з метою встановлення показників, що використовуються в якості ідентифікаційних ознак для його подальшої класифікації згідно з УКТЗЕД та встановлення відповідності певній марці та вимогам. Ідентифікаційна експертиза в митних цілях проводиться в ДПМЕ ДФС.

1.4. Нормативно-правові засади тарифного регулювання імпорту дизельного палива

Митно-тарифне регулювання, здійснюючи вплив на бюджетну безпеку, реалізує, з одного боку, фіскальну функцію митних платежів, з іншого, маючи регулювальний потенціал митних платежів, є інструментом впливу на зовнішньоекономічну діяльність [4]. Беручи до уваги те, що скорочення тарифного захисту є однією з умов Євросоюзу, зростає потреба у дослідженні впливу таких змін на бюджетну та зовнішньоекономічну безпеку держави. Митно-тарифні методи регулювання (імпортні та експортні тарифи) є історично першим інструментом протекціонізму і регулювання зовнішньої торгівлі. Вони займають центральне місце в системі реалізації державного регулювання ЗЕД [5].

Сьогодні митне регулювання є підсистемою державного регулювання ЗЕД та регулює основні аспекти переміщення товарів через митний кордон. Відповідно до статті 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», митне регулювання – це «регулювання питань, пов'язаних з встановленням мит та інших податків, що справляються під час переміщення товарів через митний кордон України, процедурами митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України» [64].

До основних інструментів регулювання ЗЕД варто віднести мито, податки, кредити, дотації, пільги тощо, тобто митне регулювання можна

вважати одним із інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності [44].

Тарифні методи ґрунтуються на використанні Митного тарифу України, затвердженого Законом України «Про Митний тариф України» [50], а також особливих видів мита, передбачених Законами України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» [63] та «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» [51].

Митний тариф в Україні побудований за принципом тарифної ескалації: збільшення рівня митного оподаткування залежно від ступеня оброблення продукції. Сьогодні він залишається одним з основних заходів регулювання зовнішньої торгівлі з переважанням у митному тарифі адвалорної ставки мита й застосування специфічних та комбінованих ставок до окремих груп товарів.

1 січня 2016 року вступив у силу Розділ IV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що спрямований на лібералізацію торгівлі між Україною та ЄС, яким передбачено поступове зменшення або скасування ввізного мита на товари походженням з ЄС. Також Угодою передбачено скасування або зниження ставки ввізного мита Україною, що буде відбуватися, як правило, поступово протягом перехідного періоду, максимальна тривалість якого становить 10 років для певних товарних позицій [5]; «асиметричне» скасування ввізних мит на користь України.

З 03.06.2017р. набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України, якою внесено зміни до постанови від 27.12.2010р. №1215 «Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення податкових векселів, авальованих банком (податкових розписок), які видаються до отримання або ввезення на митну територію України легких та важких дистилатів для використання як сировини для виробництва етилену». Зміни вносяться з метою приведення його у відповідність до чинних норм Податкового кодексу [45].

Законом України від 20.12.2016р. №1791-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо

забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році», зокрема, внесено зміни до п. 229.3 ст. 229 Податкового кодексу та розширено перелік нафтопродуктів, які ввозяться в Україну в якості сировини для виробництва етилену без сплати акцизного податку з оформленням податкового векселя, як гарантії її цільового використання. Перелік зазначених нафтопродуктів доповнено також важкими дистилатами за кодами 2710 19 31 01, 2710 19 31 10, 2710 19 31 20 згідно з УКТ ЗЕД [48].

Митна вартість товарів відіграє значну роль у сфері державного регулювання ЗЕД, оскільки вона є базою для нарахування митних платежів і значно впливає на надходження до державного бюджету та стан внутрішнього виробництва. При визначенні митної вартості стикаються інтереси імпортерів, що прагнуть до зниження митної вартості, та органів доходів і зборів, які покликані контролювати достовірність декларування митної вартості [18].

Визначення митної вартості є однією з найбільш складних процедур у митній справі, і від правил її проведення залежить ефективність заходів тарифного регулювання [26]. Відповідно до глави 8 МКУ, митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [37].

Відомості про митну вартість товарів використовуються для:

- 1) нарахування митних платежів;
- 2) застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;
- 3) ведення митної статистики;
- 4) розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

До функцій декларанта або уповноваженої ним особи входить заявлення митної вартості товарів під час декларування. Декларант або уповноважена ним особа при цьому зобов'язані: заявляти митну вартість,

визначену ними самостійно, у тому числі за результатами консультацій з органом доходів і зборів; подавати достовірні відомості про визначення митної вартості, які повинні базуватися на об'єктивних, документально підтверджених даних, що піддаються обчисленню; нести всі додаткові витрати, пов'язані з коригуванням митної вартості або наданням органу доходів і зборів додаткової інформації [35].

Контроль правильності визначення митної вартості дизельного палива здійснюється органом доходів і зборів під час проведення митного контролю і митного оформлення шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості, в результаті орган доходів і зборів визнає заявлену декларантом митну вартість або приймає письмове рішення про її коригування.

Митна вартість розраховується з урахуванням умов поставки товару згідно з ІНКОТЕРМС-2010, виходячи з того, які витрати не були включені продавцем до рахунка-фактури та здійснені вони до чи після перетину митного кордону України [1].

Важливою складовою тарифного регулювання є нарахування митних платежів, при цьому митна вартість є базою для їх нарахування. ПКУ встановлено, що митні органи є суб'єктами державного контролю щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, які згідно з податковим законодавством справляються у разі ввезення дизельного палива на митну територію України [34].

Ввізне мито, що стягується митницею ДФС, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України. Обкладення ввізним митом товарів здійснюється в порядку та за ставками, встановленими Законом України від 19.09.2013 № 584-VII «Про Митний тариф України» [50].

Мито нараховується відповідно до встановлених ставок мита, яке являє собою податок на переміщення товарів через митний кордон України: на дизельне паливо пільгова і повна ставка - 0%, діє з 01.01.2014р.[50].

Акцизний податок - непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених Податковим кодексом України як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції). Ставки акцизного податку встановлені у статті 215 Податкового кодексу України [45].

На дизельне паливо з 01.01.2017р. передбачена ставка акцизного податку 139,5 EUR за тис.л.

В 2018 році ставки акцизного податку на пальне залишилися незмінними. Проте, акцизний податок з пального обчислюється в гривнях, а ставки податку встановлені в євро. Перерахунок в гривні здійснюється по курсу Національного банку України. При зростанні курсу євро зростають також суми акцизного податку, який включається до ціни пального.

Відповідно до листа ДФСУ № 30486/7/99-99-18-02-02-17 від 09.11.2017р. «Про декларування пального» додатково в інвойсі зазначаються: відомості про місткість (об'єм) тари та кількість в одиниці вимірювання «1000 літрів, приведених до температури 15 °C.

У зв'язку з цим з 01.12.2017 при декларуванні пального за митними деклараціями типу імпорт (код відповідного митного режиму «40» в полях «електронного інвойсу» по кожному найменуванню товару необхідно вказувати відомості про об'єм перемішуваного пального шляхом зазначення інформації про місткість (об'єм) тари (код виду інформації згідно з наказом Мінфіну від 17.09.2012 N 998 – «62» та кількість в одиниці вимірювання «1000 літрів у літрах, приведених до температури 15° C».

Відомості про кількість пального у одиниці вимірювання «1000 літрів у літрах, приведених до температури 15°C» та її літерний код також зазначаються при нарахуванні сум акцизного податку з пального у другій колонці «Основа нарахування» графі 47 МД [55].

Податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до ПКУ. При ввезенні товарів на митну територію України базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість, але не

менша митної вартості цих товарів, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни товарів згідно із законом [45].

Для визначення митної вартості та нарахування митних платежів важливо правильно визначити код дизельного палива згідно з УКТЗЕД. При переміщенні дизельного палива через митний кордон України при визначенні коду згідно з УКТЗЕД керуються постановою КМУ «Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності» від 21 травня 2012 р. № 428 [56], що визначає процедуру ведення та використання товарної номенклатури Митного тарифу України, затвердженого Законом України «Про Митний тариф України», що використовується для цілей тарифного та інших видів регулювання ЗЕД, ведення статистики зовнішньої торгівлі та здійснення митного оформлення товарів.

Отже, митно-тарифне регулювання є тим захисним механізмом, який так потрібен для українського товаровиробника в умовах посиленої міжнародної конкуренції. Митна вартість дизельного палива є основою митного оподаткування. При визначенні митної вартості враховуються умови поставки дизельного палива. При імпорті дизельного палива на митну територію України передбачені митні платежі, які зазначаються в графі 47 МД: мито, ПДВ та акцизний податок.

РОЗДІЛ 2

ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ДИЗЕЛЬНОГО ПАЛИВА

2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження

Об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є дизельне паливо. Дизельне паливо — рідка речовина, що є головним видом палива для дизельних двигунів. Зазвичай під цим терміном розуміють паливо, що виходить з гасово-газойлевих фракцій прямої перегонки нафти [3].

Дизельне паливо використовується в двигунах, установлених на великовантажних автомобілях, тракторах і дорожніх машинах, на водному і залізничному транспорті, у різних енергетичних установках. Дизельне паливо випускається двох видів: легке, малов'язке паливо — для швидкохідних дизелів і важке, високов'язке паливо — для тихохідних дизелів [27].

Дизельне паливо – це горюча рідина. Вибухонебезпечна концентрація його парів у суміші з повітрям становить 2...3% (за об'ємом); температура самозаймання – +300...+330°C; температурна межа запалювання – +69...+100°C (для літнього палива), +62...+105°C (для зимового палива). Гранично допустима концентрація парів палива в повітрі робочої зони становить 300 мг/м³. Дизельне паливо – це малотоксична речовина, що подразнює слизову оболонку і шкіру людини [40].

У випускній кваліфікаційній роботі дослідження проводились на прикладі дизельного палива, яке оформлялось за МД №UA 903230/2018/000480. За аналізованою МД оформлялись важкі дистиляти, газойлі – паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067; EN 590 (MSZ EN590); густина при 15 град. С – 836,9 кг/м. куб; об'єм при 15 град. С – 27,387 тис. л. Фракційний склад: 37,0 % об. переганяється при температурі 250 град. С; 96,0 % об. переганяється при температурі 350 град. С; 95,0 % об. переганяється при температурі 346 град. С; температура спалаху – 69 град. С.

Країна виробництва – Угорщина (HU), виробник – MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company (додаток Б).

Загальна схема досліджень наведена на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Загальна схема проведення досліджень

За вмістом сірки дизельні палива в Україні поділяються на чотири види:

- I – масова частка сірки складає не більше 0,05%;
- II – масова частка сірки складає не більше 0,1%;
- III – масова частка сірки складає не більше 0,2%;
- IV – масова частка сірки складає не більше 0,5% [6].

В 1996 р. в Європі введено обмеження на вміст сірки в дизельних паливах – не більше 0,05%; таким вимогам відповідає вітчизняне дизельне паливо виду I [67]. Європейський стандарт EN-590 діє в країнах ЄС з 1996 р. Стандарт передбачає випуск дизельних палив для різних кліматичних регіонів. Загальними для дизельних палив є вимоги до:

- температури спалаху в закритому тиглі, не нижче 55°C;
- коксивності 10%-вого залишку, не більше 0,3%;
- зольності, не більше 0,01%;
- вмісту води, не більше 200 мг/кг;
- корозії на мідній пластинці, клас 1;
- стабільності до окислювання, не більше 25 г осаду м³.

Для районів з помірним кліматом виробляють шість марок дизельного палива: А, В, С, D, Е і F з граничною температурою фільтрації (ОС) +5, 0, -5, -10, -15, і -20 відповідно.

Слід зазначити, що в останні роки національні стандарти на дизельне паливо гармонізовані відповідно до європейських вимог і містять весь перелік показників, що відображають світовий підхід до оцінки якості дизельного палива, зокрема ДСТУ 7688:2015 Паливо дизельне євро. Технічні умови [6].

З 1 січня 2018 року в Україні набула чинності вимога Технічного регламенту до дизельного палива, яка забороняє оборот дизпалива стандарту Євро-4, тобто забороняються будь-які торгові операції з паливом стандарту Євро-4 [76].

Стандарт Євро-4 допускає вміст сірки в дизпаливі не більше 50 мг/кг, а стандарт Євро-5 регламентує максимально допустимий вміст сірки – 10 мг/кг.

Позначення дизельного палива містить групи знаків, розташовані у визначеній послідовності через дефіс:

перша група – літери ДП, позначення дизельного палива для автотракторних дизельних двигунів;

друга група – літерне позначення кліматичного періоду: Л (літнє), З (зимове), Арк (арктичне);

третья група – символи екологічного класу: Євро 3, Євро 4, Євро 5;

четверта група – символ визначення вмісту метилових/етилових естерів жирних кислот: В0 (за їх відсутності), В5, В7.

При проведенні експертизи дизельного палива використовували ряд методів досліджень у Департаменті податкових та митних експертиз.

Випаровування палива оцінювали фракційним складом. При визначенні фракційного складу дизельних палив фіксується температура кипіння 50% і температура кінця кипіння (96%). Фракційний склад є визначаючою характеристикою при встановленні галузі застосування нафтопродуктів. Межі гарантують якість продуктів з відповідними характеристиками випаровуваності.

При визначенні фракційного складу рідких нафтопродуктів за ГОСТ 2177-99 «Нефтепродукты. Методы определения фракционного состава» використовували апарат для розгонки нафтопродуктів АРНС.

Сутність методу полягає в перегонці 100 см³ дослідного зразка за умов, які відповідають природі продукту, і проведенні постійних спостережень за показниками термометра і об'ємами конденсату.

Вміст води в нафтопродуктах визначається згідно ГОСТ 2477-80 «Метод определения содержания воды». Суть методу полягає в нагріванні проби нафтопродукту з нерозчинним у воді розчинником та вимірюванні об'єму сконденсованої води. Відбір та підготовка проб здійснювалася згідно ДСТУ 4488:2005 «Нафта і нафтопродукти. Методи відбирання проб» [10].

Малов'язкі нафтопродукти (дизельне паливо) допускається брати в колбу за об'ємом. В цьому випадку відмірювали циліндром 100 куб. см досліджуваного продукту і виливали в колбу. Вміст колби доводили до кипіння і далі нагрівали так, щоб швидкість конденсації дистилату в приймальник була від 2 до 5 крапель в 1 с. Потім розраховували масову та об'ємну частку води у відсотках. Результат випробувань округлювали з точністю до 0,1%.

Важливим показником якості дизельних палив є цетанове число, яке визначається згідно ДСТУ 8735:2017 «Паливо дизельне. Метод визначення цетанового числа» [11]. Цетанове число – умовна одиниця вимірювання самозаймання палива в дизельних двигунах по співпадінню спалахів в одиницях цетанового числа [3].

Цетанове число дизельного палива визначали за допомогою моторної установки типу ІТ9-3. Суть методу полягає в порівнянні самозаймання досліджуваного палива в двигуні при різних ступенях стискання з самозайманням еталонних палив з відомими цетановими числами в умовах дослідження.

В якості еталонного палива застосовується суміш цетану (н-гексадекану, $C_{16}H_{34}$) і α -метилнафталіну ($C_{11}H_{10}$) в різних співвідношеннях.

Самозаймання цетана, яке виражається в цетанових числах, приймається рівним 100, та альфа-метилнафталіну – цетановому числу 0.

Цетанове число, яке визначається за методом співпадіння спалахів, позначається ЦЧ/СС. Випробування полягає в порівнянні досліджуваного зразка палива з еталонними паливами.

Визначення самозаймання досліджуваного палива проводять по первинних або вторинних еталонних паливах в наступній послідовності: а) роблять запуск і встановлюють робочий режим двигуна; б) встановлюють витрати палива; в) встановлюють кут випередження впорскування палива; г) встановлюють критичний ступінь стискання; д) встановлюють ступінь

стискання, який забезпечує самозаймання палива; е) порівнюють досліджуване паливо з сумішами еталонних палив.

При визначенні кислотного числа в конічну колбу поміщали пробу досліджуваного продукту. Додавали не менше 40 куб. см лужного голубого до повного розчинення проби. Потім вміст колби титрували спиртовим розчином гідроксиду калію до зміни голубого забарвлення на червоне або голубого відтінку на червоний. За наявності в суміші зеленого забарвлення титрування розчином гідроокису калію не проводять. В цьому випадку органічні кислоти в досліджуваному нафтопродукті відсутні.

Густина за температури 15⁰С визначалась за ДСТУ ГОСТ 31072:2006 «Нафта і нафтопродукти. Метод визначення густини, відносної густини та густини в градусах API ареометром» [14].

Вміст сірки в дизельному паливі визначався за ДСТУ 20846:2009 «Нафтопродукти. Визначення вмісту сірки в автомобільному пальному методом ультрафіолетової флуоресценції» [17].

Визначення граничної температури фільтрування на холодному фільтрі визначали за ДСТУ EN 116:2012 «Палива дизельні та побутові. Метод визначення граничної температури фільтрованості на холодному фільтрі» [16]. Метод поширюється на дизельні палива без присадок і з присадками.

Гранична температура фільтрування палива – це температура, при якій паливо після охолодження в певних умов ще здатне проходити через фільтр з встановленою швидкістю. Гранична температура фільтрації звичайно нижче температури помутніння, але вище температури застигання.

Гранична температура фільтрування – найвища температура, при якій даний об'єм палива не протікає через стандартизовану фільтруючу установку протягом визначеного проміжку часу під час охолодження в стандартизованих умовах. Метод полягає в поступовому охолодженні досліджуваного палива з інтервалами в 1 град. і стіканні його через дротяну фільтраційну сітку при вакуумі 200 мм вод.ст.(20 мбар).

Марку дизельного палива (сезонність його використання) можна визначити експрес-аналізом. Для цього готують охолоджувальну суміш. Однією з простіших є суміш снігу із сіллю (неочищеною, кам'яною). Замість снігу можна використовувати дрібно товчений лід. У суху чисту пробірку заливають на 1/4 висоти дизельне паливо, закривають корком (чи ватою) і ставлять вертикально в охолоджувальну суміш. Через 20 хв. пробірку виймають з охолоджувальної суміші, протирають ззовні від снігу і солі та переглядають вміст пробірки. Якщо паливо помутніло, втратило прозорість (а тим більше рухомість), воно є літньої марки [3].

Температуру спалахування в закритому тиглі визначали за стандартною методикою ДСТУ ISO 5165:2013 «Нафтопродукти. Визначення характеристики спалахування дизельних палив. Метод цетанового числа на двигуні» [13].

Таким чином, об'єктом досліджень у виконаній випускній кваліфікаційній роботі є важкі дистилати, газойлі – паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067; EN 590 (MSZ EN590); густина при 15 град. С – 836,9 кг/м. куб., що оформлялось на МД №UA903230/2018/000480 в Енергетичній митниці ДФСУ.

Ідентифікація дизельних палив проводилась за такими показниками, як фракційний склад, температура застигання, помутніння, температура спалаху та масова частка сірки, які визначались інструментальними методами.

2.2. Товарознавча характеристика асортименту дизельного палива, що переміщується через митний кордон України

Дизпаливо або, як його часто називають, солярка - це суміш вуглеводнів, що отримується шляхом перегонки нафти і відбору з неї певних фракцій, основу, яких становлять вуглеводні з температурою кипіння 200-350 °С [27].

Склад цього пального повністю відрізняється від складу бензину, оскільки спосіб підпалювання паливно-повітряної суміші в циліндрах бензинового і дизельного двигунів різний. Бензин запалюється від іскри свічки запалювання і для нього важливо така властивість, як детонаційна стійкість, що позначається октановим числом. У дизельного двигуна паливо самозаймається за рахунок великої ступеня стиснення, і його основною якісною характеристикою є цетанове число, яке характеризує займистість пального або час, необхідний на займання палива в циліндрі. Чим воно вище, тим менше потрібно часу. У дизельного палива цетанове число становить 40 - 50 (найчастіше 45).

Газойлі (дизельні палива) використовуються як паливо для дизельних двигунів, в опалювальних установках, а також як сировина для нафтохімічної промисловості. Прогнозні показники річного видобутку нафти в Україні, за даними Оновленої енергетичної стратегії, становлять 2,8 млн т у 2018 р., 2,4 млн — на період до 2025 р. і 3,6 млн т — у 2030 р. Разом з тим споживання дизельного палива в Україні становило 5,3 млн т. Для виробництва такої кількості світлих нафтопродуктів необхідно поставити, наприклад, на Кременчуцький НПЗ близько 15 млн т нафти [70].

Українські нафтотрейдери, у зв'язку з тим, що з початку 2018р. набрала чинності вимога закону про заборону обороту моторних палив екологічного класу Євро-4, повинні повністю замінити імпортні поставки дизельного палива цього класу продуктом вищої якості класу Євро-5. Вітчизняні виробники Кременчуцький нафтопереробний завод і Шебелинський газопереробний завод ще у 2016 році перейшли на випуск палива стандарту Євро - 5, що дозволило конкурувати з імпортним [2].

Умови сумішоутворення й запалювання палива в дизелях відрізняються від таких у карбюраторних двигунах. Перевагою перших є можливість здійснення високого ступеня стиснення (до 18 у швидкохідних дизелях), внаслідок чого питома витрата палива у них на 25-30% нижча, ніж у карбюраторних двигунах. У той же час дизелі відрізняються більшою

складністю у виготовленні, великими габаритами. По економічності і надійності роботи дизелі успішно конкурують з карбюраторними двигунами.

На українських заправках тепер можна продавати бензин і дизельне паливо тільки Євро 5, з меншим вмістом сірки. В опті різниця в ціні палива класу Євро 4 та Євро 5 становить приблизно 5% [24].

Проаналізуємо ринок дизельного палива, яке реалізується на ринку України. Як зазначалось, на ринку представлене дизпаливо вітчизняних та закордонних виробників. Дизельне паливо є сумішшю парафінових, нафтових і ароматичних вуглеводнів, які виділяються з нафтової ропи шляхом дистиляції з додаванням (не більш 20%) компонентів каталітичного крекінгу [40].

На ринку України за призначенням реалізується дистилятне малов'язке для швидкохідних, і залишкове, високов'язке дизельне паливо для тихохідних двигунів. Якщо малов'язке складається з гасово-газойлевих фракцій прямої перегонки і до 1/5 з газойлів каталітичного крекінгу, то в'язке – це суміш гасово-газойлевих фракцій з мазутом.

На ринку представлено дизельне паливо трьох марок: А – арктичне, З – зимове, Л – літнє [6].

Арктичне дизельне паливо (А) застосовується при температурі повітря навколишнього середовища до -50°C . Його цетанове число - 40, густина при 20°C – не більше 830 кг/м^3 , в'язкість при 20– від 1,4 до 4 кв. мм/с, температура застигання становить -55°C .

Залежно від зміни мінімальної середньої температури встановлюють відношення до кліматичному класу. Арктичне паливо відрізняється від інших різновидів особливостями займання і сумішоутворення. У арктичної солярки незвичайні властивості. При 20°C його щільність не вище 830 кг/м^3 , температура спалаху цього палива може досягати 35°C , а температура застигання не вище мінус 55°C .

Виготовляють арктичне паливо особливим чином: перемішуючи різні вуглецеві фракції, вторинні, прямогонні, гідроочищені. Цікаво, що точка

кипіння цього палива дорівнює максимуму википання газових складових. Це відбувається з тієї причини, що подібне паливо є обтяженою варіацією гасу з високим цетановим числом і відмінними мастильними особливостями. Це відбувається з тієї причини, що в солярку додають присадки і мінеральні моторні масла, завдяки яким цетанове число підвищується.

Зимове дизельне паливо (З) застосовується при температурі повітря навколишнього середовища до -30°C . Цетанове число зимового палива - 45, густина при 20°C – не більше 840 кг/м^3 , в'язкість при 20°C – від 1,8 до 5 кв. мм/с, температура застигання становить -35°C .

До складу зимового дизпалива входить важкі вуглеводні, включаючи і парафінову групу. При певній температурі дані вуглеводні починають перетворюватися в кристали і випадають в тверду фазу (парафінові пластівці). Зимове дизпаливо повинно використовуватися тільки при температурі нижче нуля до мінус тридцяти градусів Цельсія. Зазвичай зимові різновиди дизельного палива випускають в таких районах, де клімат або холодний, або помірно холодний. Саме там ці сорти палива і повинні застосовуватися.

Літнє дизельне паливо (Л) застосовується при температурі повітря навколишнього середовища до 0°C і вище. Його цетанове число - не нижче 45, густина при 20°C – не більше 860 кг/м^3 , в'язкість при 20°C – від 3 до 6 кв. мм/с, температура застигання становить -10°C .

Літнє дизельне паливо застосовується в теплу пору року, постійно може використовуватися лише в країнах з жарким кліматом. Температура замерзання дизельного палива складає -5 градусів за Цельсієм. При цьому літнє паливо може використовуватися для установок, що знаходяться в приміщенні, наприклад, електростанцій. У цьому випадку такий продукт може використовуватися цілий рік.

В першу чергу, літнє дизпаливо призначене для швидкохідних двигунів: дизельних і газотурбінних, якими оснащені наземні транспортні засоби, а також суднова техніка. Таке призначення обумовлюється

особливими умовами сумішоутворення і горючості палива в швидкохідних дизельних двигунах:

- високий ступінь стиснення;
- низька витрата (до 25-30% менше, ніж в звичайних карбюраторних).

У кожного виробника показники якості літнього палива різні. Однак основні цифри виглядають наступним чином:

- щільність палива зазвичай становить близько $0,86 \text{ кг/м}^3$;
- температура спалаху - близько $62-63^\circ\text{C}$;
- а температура замерзання, як вже зазначалося, може варіюватися від нуля до мінус десяти градусів.

Літнє дизельне паливо найбільш екологічне і безпечне для двигуна, тому рекомендується не проводити його заміну на зимовий період стільки, скільки це дозволяє температура повітря [3].

Для помірного клімату України використовують 6 марок дизельного палива з різною граничною температурою фільтрування (при якій ДП ще протікає через фільтр). Також пропонуються дві марки ДП «Євро»: марка Е (температура фільтрування -15°C) і марка F (температура -20°C).

Аналіз асортименту дизельного палива на ринку України за останні два роки показав, що помітно зменшились обсяги збуту дизпалива з більшим вмістом сірки та збільшився збут дизпалива з меншим вмістом сірки, що пов'язано з активним використанням споживачами дизельного палива кращої якості. Тобто, на ринку намітилася тенденція до зростання попиту на дизпаливо кращої якості. Тому відповідно до змін попиту на ринку повинна бути змінена структура даної асортиментної групи шляхом її оновлення. Також, шукаючи вихід з даної ситуації, потрібно врахувати й досвід закордонної практики, який свідчить, що організація, яка випускає протягом п'яти років одну й ту саму продукцію і не піклується питаннями переходу на виробництво продукції «споживчої новизни», з часом втратить свою конкурентоспроможність [71].

Український споживач нафтопродуктів, маючи досить широкий вибір серед продавців палива, все більше уваги звертає на якість пропонованих продуктів і послуг, іншими словами, «клієнтоорієнтованість» того чи іншого бренда. Тому основна конкуренція між продавцями дизельного палива в Україні й зараз, і в найближчій перспективі спостерігатиметься саме в цій площині.

За останні роки на ринку України сталися значні зміни в номенклатурі дизельних палив. Змінився їх асортимент, з'явилися нові марки нафтових палив із кращими екологічними властивостями – вони поліпшилися за рахунок поширення процесів деструктивної переробки нафти, особливо гідрокаталітичних, а також внаслідок використання ефективних присадок [2].

Проведені дослідження асортименту дизельного палива різних виробників на мережевих АЗС (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Характеристика асортименту дизельного палива різних виробників

Виробник	Гранична температура фільтрування, °C	Вміст води	Температура спалаху в закритому тиглі, °C	Вміст сірки, мг/кг	Самозаймання (цетанове число)
ОККО Pulls Diesel Арктика	-31	Відсутній	55	10	53,4
WOG Mustang Diesel	-23	Відсутній	62	10	49,5
БРСМ	-22	Відсутній	22	32	49,7
ОККО ДП «Євро»	-22	Відсутній	62	10	51,2
«Укр-нафта»	-21	Відсутній	55	34	48,9
ANP	-19	Відсутній	55	23	50,3
КЛО	-18	Відсутній	57	24	48,5
Formula blue	-17	Відсутній	79	31	49,8
ONIO	-15	Відсутній	55	35	51,1

Продукцію представляли WOG – ДП Mustang, ОККО – Pulls Diesel Арктика і відома Formula blue мережі Formula. Дизпаливо досліджували за чотирма параметрами – гранична температура фільтрування, вміст води і сірки та температура спалаху в закритому тиглі. «Євродизель» і мережеві зразки перевіряли на відповідність вимогам ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне євро. Технічні умови» [6], а вітчизняне дизпаливо - за старим ДСТУ 4840:2007. Головна відмінність між ними – вміст сірки.

В результаті встановлено, що тільки проби з двох АЗС не вклалися в один норматив – по температурі спалаху в закритому тиглі. При нормі спалаху не нижче 55°C дизпаливо «БРСМ» показало температуру 22 °C, що може свідчити про попадання у дане дизпаливо легких фракцій, тобто бензину.

За найважливішим зимовим показником – гранична температура фільтрування всі зразки відповідають вимогам. Цей параметр визначає, коли в дизпаливі починає відбуватися кристалізація парафіну, який забиває канали паливних фільтрів, через що паливо не надходить до форсунок. Варто відзначити, що дизпаливо з АЗС WOG ДТ Mustang (гранична температура - 23°C) і ОККО ДТ «Євро» (гранична температура -22°C) відповідають вимогам. Найнижчу температуру фільтрування (-31°C) показав зразок ОККО «Pulls Diesel Арктика», чим підтвердив своє істинне призначення – для найсуворіших зим.

За змістом сірки, яка провокує корозію металу і руйнує лямбда-зонди та каталізатори, перевірене дизпаливо відповідає стандартам. Найменше її в паливі ОККО ДП «Євро» і ОККО «Pulls Diesel Арктика», WOG ДТ Mustang – 10 мг/кг (що дорівнює 0,001%). Це відповідає найвимогливішому нормативу ДСТУ 7688:2015 [6] до палива виду І. У «єврозону» (ДСТУ 4840:2007 на паливо виду ІІ) потрапили і всі інші зразки. Дизпаливо ANP, «Укрнафти» і Formula відповідає вимогам старого ДСТУ 4840:2007, але цифри в 6-30 разів перевищують показники дизпалива інших виробників.

Отже, за вмістом сірки кращі показники має дизельне паливо, що імпортується з Білорусі та Литви; значно поступається за даним показником дизпаливо вітчизняних виробників. За температурою спалаху кращі значення має дизпаливо мережі WOG та ОККО.

Результати показали, що в цілому перевагу краще віддавати Євро паливу з малим вмістом сірки.

Було також проведено дослідження асортименту дизпалива в 10 відомих мережах: ANP (Energy), КЛЮ (Ventus diesel), Shell (V- power diesel), Socar (Nano ДТ), ОККО (Pulls Diesel Арктика), БРСМ (ЕКТО Diesel Арктика), WOG (Mustang ДП+), Укравто (ДТ плюс), ТНК (Євро) і Газпромнефть. Все паливо аналізувалося за чотирма критеріями: температура фільтрування та цетанове число - ці два показники особливо важливі взимку, а також вміст сірки і температура спалаху.

Дослідження показали, що абсолютно всі зразки є «зимовим» паливом. Причому 5 з 10 не просто зимові, а арктичні, тобто їх можна заправляти в саму сувору зиму. Кращі значення за температурою фільтрованості мали зразки ОККО Pulls Diesel Арктика (гранична температура - мінус 40°C) БРСМ ЕКТО Diesel Арктика (гранична температура - мінус 35°C). Решта зразків дизпалива повністю відповідає нормативам, тобто, не більше, ніж мінус 30°C, але й не менше, ніж мінус 18°C.

Як зазначалось, чим нижче цетанове число, тим жорсткіше працює двигун і більше витрата палива. Нижче норми (49 одиниць) мало дизпаливо Shell; вищі показники у БРСМ ЕКТО Diesel Арктика (51 одиниця) і ОККО Pulls Diesel Арктика (51 одиниця).

За екологічним показником – вмістом сірки - самим «брудним» виявилось паливо Energy від ANP. Решта відповідають стандарту Євро - 5 - не більше 10 мг/кг.

Температура спалаху в закритому тиглі характеризує температуру займання палива і вказує, в першу чергу, на його пожежонебезпечність. За даним показником усі досліджувані види палива відповідають вимогам.

В цілому брендові сорти дизпалива виправдовують свою ціну. Відхилення від нормативів виявлені тільки у Shell (по цетановому показнику), не відповідає вимогам Євро-5 тільки дизпаливо ANP. Разом з тим, в цьому сегменті виявлені свої беззаперечні лідери. Наприклад, ДТ Pulls Diesel Арктика від мережі ОККО під час лабораторних випробувань показав рекордну межу замерзання (-40 градусів).

Для швидкохідних дизелів виробляється і реалізується дві марки дизельного палива: Л – літнє і З – зимове. Літнє паливо з температурою застигання не вище ніж -10°C призначене для експлуатації дизелів за температури навколишнього середовища не нижче 5°C. За згодою зі споживачем допускається виробляти літнє дизельне паливо з температурою застигання не вище 0°C, за мінімальної температури не нижче 5°C. Зимове дизельне паливо рекомендується для використання за температури не нижче мінус 15°C.

В теперішній час на ринку нафтопродуктів конкуренція між постачальниками і напрямками поставок посилилася, але всі вони знову опинилися перед проблемою протистояння з тіньовим ринком [40].

На сучасні стандарти переходять не тільки вітчизняні автовиробники, ще з січні 2015р. відбувається модернізація виробництва пального, що відповідає параметрам Євро 5 [71]. Інноваційні технології дозволили підвищити низькотемпературні властивості дизпалива для зими. Автомобілістам же залишається заправлятися якісної соляркою, а також більш відповідально підходити до обслуговування і апгрейду паливної системи автомобіля.

Застосування палива стандарту Євро 5 зменшує димність відпрацьованих газів автомобіля, знижує викид продуктів згорання (твердих частинок, оксидів азоту, оксиду вуглецю, незгорілих вуглеводнів), що забезпечується низьким вмістом поліциклічних ароматичних вуглеводнів і сірки в паливі.

Безпосередньо для автомобіля переваги використання палива стандарту Євро-5 в тому, що воно покращує процес згорання, знижує рівень шуму і вібрації та ступінь корозії, полегшує запуск двигуна, зменшує витрату палива, продовжує термін служби обладнання нейтралізації вихлопних газів, механізмів циліндро-поршневої групи і паливного обладнання.

Сучасне дизельне паливо зимове і його технічні характеристики безпосередньо пов'язані з низькотемпературними властивостями, а саме: температурою помутніння; номінальною температурою фільтрації та температурою застигання.

Одна з базових вимог, як зазначалось, – це зниження вмісту сірки в складі пального до 10 мг на 1 кг ваги. Такі нормативи в 10-15 разів нижчі за аналогічні показники в інших видах дизпалива. Фахівці нагадують про наявність в новому пальному комплексі присадок, що підтримують відмінну змащувальну здатність. До того ж, екологічне зимове дизельне паливо Євро 5 при згорянні не утворює сірчану і сірчисту кислоти. Це позитивно позначається не тільки на природі, але й продовжує термін служби силового агрегату [71].

Відповідно до прийнятих стандартів, пальне нового покоління демонструє поліпшені параметри експлуатаційного характеру:

- зниження інтенсивності корозійних процесів компонентів паливної системи;
- зменшення навантаження на систему нейтралізації відпрацьованих газів;
- підвищення відбору потужності з одиниці об'єму силової установки;
- зменшення димності відпрацьованих газів;
- зниження витрати палива.

Основні технічні характеристики екологічного зимового дизельного палива Євро 5 виражаються наступними показниками: цетанове число - 55,0; цетановий індекс - 46,0; вміст сірки - 10 мг / кг; температура спалаху - 55 °С;

вміст води - 200 мг /кг; осад - не більше 25 мг / кг; окислювальна стабільність - 25 г / м?.

Зрозуміло, при розробці нових видів дизельного палива європейські фахівці керувалися, перш за все, не бажанням винайти пальне для екстремальних морозів, а нагальною потребою поліпшити екологічні показники двигунів. Необхідно відзначити, що завдання було успішно вирішено: рекордно низький вміст вуглеводнів і сірки в дизпаливі Євро-5 значно знижує викид в атмосферу продуктів згоряння - оксидів азоту, твердих частинок, не до кінця згорілих вуглеводнів. Крім того, значною мірою покращені показники економічності, знижена питома витрата палива.

Двигун на Євро-5 працює з меншим шумом і вібрацією, детонація зведена до мінімуму. Не можна не відзначити полегшений запуск двигуна, особливо в умовах низьких температур.

Використання дизельного палива Євро-5 дозволяє також сподіватися на продовження експлуатаційних термінів системи, нейтралізує відпрацьовані гази та всього паливного обладнання в цілому; механізмів циліндропоршневої групи, що досягається завдяки зниженню інтенсивності корозійних процесів компонентів паливної системи; зменшенню навантаження на систему нейтралізації відпрацьованих газів.

Дизельне паливо Євро-5 не містить компонентів каталітичного крекінгу, завдяки чому його відрізняє хімічна стабільність при зберіганні, не вимагає добавки спеціальних стабілізуючих присадок. Однак мінус для споживачів – це ціна. Сьогодні вартість дизпалива наблизилася до вартості бензину. Але в цілому, дизпаливо Євро-5 є безсумнівним кроком вперед у сфері розвитку дизельних двигунів. За всіма експлуатаційними характеристиками це пальне нового покоління.

Таким чином, на ринку України реалізується дизельне паливо вітчизняних та закордонних виробників. Значну частку займає дизпаливо, що імпортується. Переважна більшість марок і класів дизпалива відповідає

вимогам ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови» [6] та Технічного регламенту [76].

З початку 2018р. набрала чинності вимога закону про заборону обороту моторних палив екологічного класу Євро-4, тому виробники повністю замінюють поставки дизельного палива цього класу продуктом вищої якості класу Євро-5.

Літнє дизельне паливо найбільш екологічне і безпечне для двигуна. Аналіз асортименту дизельного палива на ринку України за останні два роки показав, що помітно збільшився збут дизпалива з меншим вмістом сірки, що пов'язано з активним використанням споживачами дизельного палива кращої якості.

2.3. Визначення критеріїв та методів ідентифікації дизельного палива

Ідентифікаційні випробування починають з визначення: критеріїв ідентифікації (обираються залежно від мети експертизи); показників, на основі яких, приймається рішення про відповідність товару критеріям ідентифікації; методів ідентифікації; засобів ідентифікації [23].

Критерії ідентифікації - це узагальнені істотні ознаки, призначені для встановлення тотожності і / або автентичності товарів. Такі критерії можуть бути виражені за допомогою комплексних та / або одиничних показників якості.

Критерії, які розробляються для ідентифікації товарів можуть носити загальний характер або критерії можуть розроблятися для конкретного виду товару. Для товарів які є об'єктом зовнішньоекономічних операцій, ідентифікаційні випробування здійснюються для визначення коду згідно з УКТЗЕД за відповідними характеристиками, притаманними конкретному товару [31].

Критеріями ідентифікації дизельного палива є:

- органолептичні показники: колір; запах; консистенція;
- фізико-хімічні показники: цетанове число; кінематична в'язкість при температурі 20 °C, мм² / с; температура застигання, °C; температура спалаху в закритому тиглі, °C; масова частка сірки, %; кислотність, мг КОН на 100 см³ палива; вміст води; гранична температура фільтрації, °C.
- маркування.

В даному питанні визначимо критерії та методи для ідентифікації дизельного палива, яке оформлялось за МДН[№]UA 903230/2018/000480 (додаток Б). Ідентифікація, тобто встановлення відповідності дизельного палива вимогам якості, передбачених нормативною документацією, дозволяє виявити відповідність товарному виду чи іншим градаціям якості, які вказані на маркуванні або в товаросупровідних документах. Кількісна ідентифікація встановлює відповідність дизельного палива вимогам нормативних документів та даним ТСД відповідно об'єму, заповненню упаковки відповідно до вимог [22].

Попередня ідентифікація дизельного палива полягає у вивченні та аналізі документів на дизельне паливо та маркування. Проводиться початковий загальний огляд: цистерн, вмісту та товару. Всі ці характеристики встановлюються під час митного контролю. На даному етапі можна встановити відповідні та невідповідні характеристики дизельного палива за зовнішніми ознаками.

При попередній ідентифікації для визначення показників якості дизельного палива можна використати органолептичні та експрес-методи.

При необхідності визначення фізико-хімічних показників дизельного палива та перевірки правильності класифікації товару згідно з УКТЗЕД відбираються зразки для проведення експертизи в ДПМЕ ДФС.

Для проведення ідентифікації дизельного палива необхідно визначити:

- критерії, за якими дизельне паливо можливо розпізнати і віднести до конкретного виду;

- методи, за допомогою яких проводиться перевірка критеріїв ідентифікації дизельного палива;
- засоби – нормативна документація, що описує відповідні значення критеріїв дизельного палива та методи їх визначення.

Методи ідентифікації – сукупність правил і прийомів, що використовуються при визначенні критеріїв досліджуваного об'єкта. В залежності від задач ідентифікації, специфіки продукції може бути використаний один з наступних методів або їх поєднання: інструментальний, органолептичний, фізичний, хімічний, фізико-хімічний, експертний [29].

До засобів ідентифікації товарів відносяться нормативні документи, які регламентують показники якості, які можуть бути використані з метою ідентифікації, а також ТСД. До засобів ідентифікації відноситься також маркування товарів. Призначенням вказаних засобів є регламентація критеріїв ідентифікації.

До засобів ідентифікації дизельного палива відносяться:

1. ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне євро. Технічні умови» [6];
 - Технічний регламент щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, судових та котельних палив №927 від 01.08.2013 р. [76].
2. Маркування. Згідно ДСТУ 4454-2005 «Нафта і нафтопродукти. Маркування, пакування, транспортування та зберігання» [9] на кожній одиниці транспортної тари дизельного палива повинен бути зроблений за допомогою трафарету напис, який містить: найменування та марку дизельного палива; товарний знак підприємства-виробника; масу брутто і нетто дизельного палива; дату – місяць і рік виготовлення дизпалива; номер партії; позначення стандарту чи Технічного регламенту; напис: «Вогнебезпечно» - для дизпалива, тому що воно легко займається.
3. ТСД, які надходять разом з партією дизельного палива, зокрема, контракт на поставку, інвойс, специфікації тощо.

Проаналізуємо показники, які характеризують якість дизельного палива і можуть бути рекомендовані як критерії ідентифікації дизельного палива.

При проведенні експертизи необхідно враховувати, що ЦІ (цетановий індекс) і ЦЧ (цетанове число) по-різному впливають на експлуатаційні характеристики автомобіля. Щоб уникнути передозування добавок, що підвищують ЦЧ, необхідно підтримувати мінімальну різницю між ЦІ і ЦЧ. Саме ж значення ЦЧ визначає не тільки характер процесу згоряння палива при сталій роботі, але і його пускові якості. У той же час збільшення ЦЧ значно впливає на зниження вмісту NO у відпрацьованих газах (особливо при низьких навантаженнях), а також на утримання СН, СО. При збільшенні ЦЧ з 50 до 58 викид вуглеводнів і СО знижується на 26%. Збільшення ЦЧ призводить також до істотного зниження рівня шуму двигуна.

Зміна щільності й в'язкості дизельного палива супроводжується зміною потужності двигуна і, відповідно, впливає на його витрата і вміст шкідливих речовин у відпрацьованих газах. У сучасних дизельних паливах максимальні та мінімальні значення щільності повинні задаватися в якомога більш вузьких межах.

Сірка, що міститься в дизельному паливі, визначає кількість твердих частинок у відпрацьованих газах через утворення сульфатів як безпосередньо в двигуні, так і пізніше в атмосфері, а також викликає корозію і знос деталей в двигуні. Подальше зниження її вмісту в дизельному паливі (0,05-0,003%) обґрунтовується, зокрема, тим, що концентрація твердих частинок в відпрацьованих газах легконавантажених автомобілів зменшується на 7%, важелонагружених вантажівок – на 4% [3].

Як зазначалось вище, вважається, що основним показником якості дизельного палива є цетанове число, яке показує здатність дизпалива до займання в камері згорання і характеризує проміжок часу, через який запалюється пальне, яке надійшло в циліндри. Чим коротший даний проміжок, тим довше згорає дизпаливо і плавніше наростає тиск газів в

циліндрах. Тоді двигун працює м'якше. Чим вище цетанове число дизельного палива, тим легше із застосуванням такого палива завести двигун.

Однією з характеристик палива є в'язкість, що є мірою "жирності". Ця характеристика впливає на форму факела, що розпорошується форсункою, а форма факела безпосередньо впливає на процес згорання дизпалива. Необхідний контроль якості дизельного палива, щоб в'язкість відповідала європейським стандартам. У тому випадку, якщо в'язкість палива буде низькою, то форсунки і паливний насос швидко зносяться. Якщо ж в'язкість буде підвищеною, то холодний запуск стане більш складним, крім того, постраждає паливopідвідна система, тому що головки форсунок розтріскуються, і паливо почне підтікати. Також у разі підвищеної в'язкості процес регулювання подачі палива стане куди складніше.

Досить жорсткі вимоги з 01.01.2018р. висуваються до вмісту сірки, оскільки даний показник значною мірою впливає на екологію. Під сіркою мається на увазі вміст сірчистих сполук, продукти згорання яких при взаємодії з водою утворюють кислоти. Власне, це завдає шкоди не тільки природі, а й двигуну, оскільки спричиняє корозію металу, а також може призвести до закоксовування двигуна. При застосуванні дизельного палива з низьким вмістом сірки, у зв'язку із зменшенням його змащувальних властивостей, необхідні протизношувальні присадки [76].

Такий показник, як температура помутніння, з якої починає кристалізуватися парафін, має важливе значення при використанні дизельного палива в навколишньому середовищі з низькою температурою.

Енерговіддачу дизельного палива характеризує густина; чим вища густина, тим більше виробляється енергії, що теж є важливим показником якості.

Ступінь чистоти дизельних палив оцінюють коефіцієнтом фільтрованості. Частинки забруднень з розмірами, більшими за 4 мкм, викликають підвищений знос деталей паливної апаратури. Коефіцієнт

фільтрованості дизельних палив, які відвантажуються з НПЗ, знаходиться в межах 1,5?2,5.

Ідентифікація дизельних палив проводиться на відповідність вимогам ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне євро. Технічні умови» [6] за вищенаведеними показниками. Даний стандарт поширюється на дизельне паливо Євро 5.

Крім того, необхідно враховувати вимоги Технічного регламенту, адже це документ, який містить обов'язкові вимоги до дизельного палива.

В Технічному регламенті чітко визначені поняття, які стосуються дизельного палива, зокрема задекларовано, що дизельне паливо - суміш рідких вуглеводнів, отриманих в процесі переробки нафти, газового конденсату або їх сумішей, яка википає при температурі 170-360 °C та використовується у двигунах внутрішнього згорання із запаленням паливно-повітряної суміші від стискання.

Наведено визначення дизельного палива арктичного, літнього та зимового [76]:

- дизельне паливо арктичне - дизельне паливо, що використовується при температурі повітря нижче ніж мінус 20°C;
- дизельне паливо зимове - дизельне паливо, що використовується при температурі повітря від 5°C до мінус 20°C;
- дизельне паливо літнє - дизельне паливо, що використовується при температурі повітря не нижче ніж 5°C;

Зимовим періодом вважається пора року з 16 листопада до 15 березня (чотири місяці); перехідний період - пора року з 16 березня до 15 квітня (один місяць) та з 16 жовтня до 15 листопада (один місяць).

Вимогами Технічного регламенту щодо обігу дизельного палива встановлено, що кожна партія палива, що вводиться в обіг або перебуває в обігу, повинна мати документ про якість (паспорт якості) палива.

Документ про якість (паспорт якості) палива повинен містити:

- дату видачі і номер документа;

- назву, марку палива;
- товарний знак підприємства-виробника, його назву та адресу;
- назву та адресу постачальника (за наявності);
- дату виготовлення палива;
- дату відбирання проби та дату проведення випробування;
- нормативні значення та фактичні результати випробувань, які підтверджують відповідність марки палива вимогам цього Технічного регламенту;
- відомості щодо декларації про відповідність;
- посилання на нормативні документи на методи випробування згідно з нормативним документом на паливо;
- номер партії (резервуара);
- дані про вид та кількість добавок (присадок);
- підпис начальника відділу технічного контролювання або керівника лабораторії, яка виконує функції відділу, або уповноваженої особи, завірений печаткою.

Для проведення ідентифікаційної експертизи нами визначено і запропоновано фізико-хімічні показники: фракційний склад, цетанове число, температуру спалаху в закритому тиглі, граничну температуру фільтрування, масову частку сірки, густину за температури 15⁰С, які можна визначити інструментальними методами досліджень. Крім того, запропоновано показники, що визначаються органолептичним методом – колір, запах, консистенція.

Вид дизельного палива залежно від вмісту масової частки сірки визначається на підставі паспорта якості, виданого випробувальною лабораторією підприємства-виробника дизельного палива на кожну партію відвантаженої готової продукції, або паспорта якості дизельного палива, що ввозиться на митну територію України, який може бути виданий іншою акредитованою лабораторією на кожну партію відвантаженої готової

продукції. Відомості, що містяться у паспорті якості, підтверджуються під час проведення ідентифікаційних випробувань.

В табл.2.2 наведено запропоновані критерії та засоби для проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива.

Таблиця 2.2

Критерії та засоби ідентифікації дизельного палива

Критерії 1	Методи 2	Засоби 3
Повнота позначення	органолептичний	Технічний регламент щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, та суднових палив №927
Повнота маркування	візуальний	Технічний регламент
Фракційний склад, град.	вимірювальний	ГОСТ 2177 (ISO 3405)
Вміст сірки, мг/кг	вимірювальний	ДСТУ EN ISO 14596:2012
Цетанове число, од.	вимірювальний	ДСТУ 3122
Об'ємна частка метилових/етилових естерів жирних кислот, %	вимірювальний	ДСТУ EN 14078:2012
Масова частка поліциклічних ароматичних вуглеводнів, %	вимірювальний	ДСТУ EN 12916:2006
Змашувальна здатність, мкм	вимірювальний	ДСТУ ISO 12156-1:2009
Температура спалаху в закритому тиглі, град.	вимірювальний	ГОСТ 6356-75
Густина за температури 15°C, кг/м ³	вимірювальний	ДСТУ 4840: 2007

Отже, для проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива запропоновано використовувати основні експлуатаційні показники:

- цетанове число, що визначає високі показники потужності та економічні показники роботи двигуна;

- фракційний склад, який визначає повноту згоряння, димність і токсичність відпрацьованих газів двигуна;
- в'язкість і щільність, що забезпечують нормальну подачу палива, розпилювання в камері згоряння і працездатність системи фільтрування;
- низькотемпературні властивості, що визначають функціонування системи живлення при негативних температурах навколишнього середовища і умови зберігання палива;
- температура спалаху, що визначає умови безпеки застосування палива в дизелях;
- наявність сірчистих сполук, ненасичених вуглеводнів і металів, що характеризує нагароутворення, корозію і зношування.

Таким чином, запропоновано критерії, показники та засоби для проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива, яке оформлялось за МД №UA 903230/2018/000480 в режимі імпорту. За визначеними критеріями в подальшому проводилась ідентифікаційна експертиза важких дистилатів, газойлів: палива дизельного. Для проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива запропоновано використовувати експлуатаційні показники, які визначають його якість, зокрема цетанове число, фракційний склад, в'язкість і густину, температуру спалаху та вміст сірки.

2.4. Ідентифікаційна експертиза дизельного палива та оформлення її результатів

Ідентифікаційну експертизу дизельного палива, що оформлялось за МД №UA 903230/2018/000480 (додаток Б) було проведено в Департаменті податкових та митних експертиз ДФС на замовлення Енергетичної митниці ДФС, яка подала запит від 01.06.2018 № 28-70-62/355.

Перед експертом, який виконує дослідження відібраних проб нафтопродуктів, можуть бути поставлені такі завдання:

- ідентифікація матеріалу, чи є він нафтопродуктом або паливно-мастильним матеріалом. У результаті визначається склад речовини, марка продукту, головне призначення;
- встановлення хімічного складу і зарахування або не зарахування до рідин, які легко спалахують;
- аналіз суміші полягає у визначенні кількості НП або ПММ в аналізованій суміші (вимірюється у відсотках);
- визначення присутності в паливі інших рідких фракцій. Сюди належить і обчислення домішок у заявленому сорті нафтопродукту чи ПММ,;
- дослідження об'єктів на предмет наявності слідів НП або ПММ.

Об'єктом експертизи, що проводилась в Управлінні експертиз та досліджень хімічної та промислової продукції ДПМЕ була проба товару, заявленого у графі 31 МД як: «Важкі дистилати, газойлі: паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067; EN 590 (MSZ EN590); густина при 15 град. С – 836,9 кг/м³. Об'єм при 15 °С – 27,387 тис. л. Фракційний склад: 37,0 % об. переганяється при температурі 250 °С; 96,0 % об. переганяється при температурі 350 °С; 95,0 % об. переганяється при температурі 346 °С . Температура спалаху – 69 °С» гр. Код товару згідно з УКТЗЕД, який вказано у графі 33 МД №UA 903230/2018/000480 – 2710194300.

Виробник – фірма MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company (згідно акту про взяття проб і зразків товарів для митного оформлення, Угорщина), а отримувач – ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» (Україна).

Разом з відібраними для проведення ідентифікаційної експертизи надійшли копії супровідних документів, зокрема:

- МД ІМ 40 ДЕ від 01.06.2018р. № UA 903230/2018/000480;
- контракт від 01.12.2016р. № GCFT/SK/FT/05/16;
- інвойс від 01.06.2018 №82306789;
- міжнародна автомобільна накладна CMR №001351 від 01.06.2018р.;
- декларація про походження товару №82306789 від 01.06.2018р.;
- паспорт якості 506840/2/4968 355 від 01.06.2018р.

Підставою для направлення запиту була наявність профілю ризику за кодом 905-3 «Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД».

Мета подання запиту – ідентифікація та встановлення відповідності задекларованих у митній декларації характеристик товару, визначальних для його подальшої класифікації згідно УКТЗЕД.

Перед експертом Управління експертиз та досліджень хімічної та промислової продукції Департаменту податкових та митних експертиз були поставлені завдання щодо визначення:

- фракційного складу, в тому числі:
 - температура початку кипіння;
 - вміст кількості відігнутого продукту при температурі 210°C в об.%;
 - вміст кількості відігнутого продукту при температурі 250°C в об.%;
 - вміст кількості відігнутого продукту при температурі 350°C в об.%;
- вмісту сірки в мас. %;
- температури спалаху в закритому тиглі;
- основної складової частини продукту.

Крім того, необхідно було встановити відповідність наданих зразків товару опису та даним, заявленим у графі 31 митної декларації від 01.06.2018р. № UA 903230/2018/000480.

На дослідження до ДПМЕ ДФС проба надійшла у двох примірниках (досліджувана та контрольна) у вигляді прозорої рідини світло-жовтого кольору з запахом нафтопродукту, яка містилась у шести скляних пляшках, вміст кожної пляшки близько 1 л, з маркувальними етикетками, які відповідають вимогам наказу Міністерства фінансів України від 02.12.2016р. № 1058 [58]. На пляшки накладено митне забезпечення 903/029. Цілісність упаковки та митне забезпечення не порушено.

Три пляшки, обрані довільним чином, було відкрито, з трьох пляшок було зроблено об'єднану пробу, для проведення досліджень, інші три залишено в ДПМЕ ДФС в якості контрольних проб.

При проведенні експертизи було використано наступні методи дослідження.

Визначення хімічного складу проводилось за допомогою методу інфрачервоної спектроскопії, реєстрація спектрів здійснювалася в режимі порушеного повного внутрішнього відбивання в діапазоні довжин хвиль $4000-650\text{ см}^{-1}$ на приладі AVATAR 370 FT.

Визначення фракційного складу проводилось за допомогою приладу АФС-1, похибка вимірювань приладу $0,3\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Визначення вмісту масової частки сірки проводилось за допомогою приладу «Спектроскан SW-D3», межа допустимої абсолютної похибки вимірювань приладу в діапазоні від 3 до 60 мг/кг становить $\pm 1,5\text{ мг/кг}$ ($0,00015\text{ мас. \%}$).

Визначення температури спалаху в закритому тиглі проводилось за допомогою приладу ТВЗ, термометр ТН 1М-1 ($0-170\text{ }^{\circ}\text{C}$, похибка вимірювань $1\text{ }^{\circ}\text{C}$) [6].

Визначення густини проводилось за допомогою набору ареометрів АОН-Збіжність між результатами паралельних вимірювань густини не перевищувала $0,5\text{ кг/м}^3$ ($0,0005\text{ г/см}^3$).

Визначення хімічного складу за методом ASTM D5580 та ASTM D4815 (газовий хроматограф “Agilent Technologies 6890N Network GC System”.

Визначення кольору проводилось візуальним обстеженням.

За результатами проведених досліджень наданої проби встановлено наступне.

В ІЧ-спектрі досліджених проб присутні смуги поглинання характерні для аліфатичних вуглеводнів з домішками ароматичних сполук.

Визначені фізико-хімічні показники проби наведені в табл.2.3.

**Результати ідентифікаційної експертизи дизельного палива, що
оформлялось за МДН₂UA 903230/2018/000480**

Назва показника	Фактично отримані показники проби
Густина за температури 15°C, кг/м ³	836,9
Температура початку кипіння, °C	181
За температури 210°C випаровується, % (об.)	5
За температури 250°C випаровується, %(об.)	37
За температури 350°C випаровується, %(об.)	96,0
95об.% проби випаровується, °C	346
Температура кінця кипіння, °C	318
Залишок, об. %	0,5
Втрати, об. %	0,5
Вміст сірки, мг/кг	0,00067
Температура спалаху в закритому тиглі, °C	69

Розбіжність між результатами паралельних вимірювань не перевищує 1см³ для дистилатів та 0,2см³ для залишку [3].

За результатами лабораторних досліджень наданої проби встановлено наступне.

Пробу ідентифіковано як прозору рідину жовтого кольору, яка за хімічним складом являє собою суміш на основі аліфатичних вуглеводнів, що містить інші добавки/домішки (ароматичні вуглеводні, тощо).

Фракційний склад проби:

- 37 об. % проби (включаючи втрати (1об.%) переганяється при 250°C;
- 96 об. % проби(включаючи втрати (1об.%) переганяється при 350°C;
- 95об.% проби (включаючи втрати (1об.%) переганяється при 346°C;

Температура спалаху проби в закритому тиглі становить+69°C.

Вміст сірки в наданій пробі становить 6,7мг/кг (0,00067мас.%).

Густина проби за температури 15 °C становить 835,1 кг/м³.

Отримані результати лабораторних досліджень проби за визначеними показниками не суперечать опису товару, зазначеному у графі 31 МД №UA 903230/2018/000480 від 01.06.2018р в частині «важкі дистилати».

Досліджувана проба товару використана в повному обсязі.

За результатами ідентифікаційної експертизи дизельного палива складено висновок за встановленою формою, який надіслано в Енергетичну митницю ДФСУ (додаток А).

Отримані результати лабораторних досліджень проб за визначеними показниками не суперечать ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови» [6], а також інформації, наведений в графі 31 МД №UA 903230/2018/000480 (додаток Б).

Крім того, була проведена експертиза дизельного палива різних виробників, яке реалізується на автозаправних станціях м. Києва (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Характеристика об'єктів ідентифікаційної експертизи

Дизельне паливо	АЗС, де реалізується ДП	Виробник ДП
ДП Ventus Євро-5	КЛО	ORLEN LIETUVA, Литва
ДП Mustang	WOG	ORLEN LIETUVA, Литва
ДП Mustang	WOG	MOZYR OIL, Білорусь
ДП Євро	Лукойл	«Петротел-Лукойл», Румунія
ДП Євро-5	ОККО	NAFTAN, Білорусь

Проведена експертиза дизельного палива Євро 5, яке з 1.01.2018 року повинно реалізуватися на території України на всіх автозаправних станціях. Для досліджень обрано дизельне паливо, яке реалізується автозаправними станціями, що займають найбільшу частку на ринку України.

Проведені дослідження за фізико-хімічними показниками, які є визначальними при проведенні експертизи дизельного палива.

Результати наведені в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Результати ідентифікаційної експертизи дизельного палива

Критерії	Зразок 1	Зразок 2	Зразок 3	Зразок 4	Зразок 5
Фірма-виробник	ORLEN LIETUVA, Литва	ORLEN LIETUVA Литва	MOZYZ OIL, Білорусь	«Петротел Лукойл», Румунія	NAFTAN Білорусь
Цетанове число	51	51,1	50	51,2	49
В'язкість, при 40 °С, mm ² /с	2,30	2,92	3,25	3,5	4,0
Масова частка полі циклічних аромати- чних вуглеводнів, %	7,8	7,8	8,3	8,8	7,7
Вміст сірки, мг/кг	8,1	8,1	9,6	23	9,8
Температура спалаху в закритому тиглі, о С, не нижче ніж	59	62	60	72	76
Вміст води, мг/кг	28	45	30	55	70
Вміст механічних домішок чи вміст осаду, мг/кг, не більше ніж	Відсутні	Відсутні	Відсутні	Відсутні	Відсутні
Фракційний склад: об'єм дистилятора при температурі 250 °С, % об.	35	260	245	220	209
Об'ємна частка етил естера жирних кислот, %	0	1,3	3,5	3,7	3,0
Щільність при температурі 15°С, кг/м ³	843	843	842	845	839
Температура помутніння, °С	мінус 3	мінус 3	мінус 2	мінус 3	мінус 1

Слід відмітити, що всі досліджувані дизельні палива за показниками якості відповідають вимогам EN 590:2014 та національного стандарту ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови» [6]. Цетанове число, яке повинно бути в межах від 45 до 60 повністю відповідає вимогам, адже для всіх досліджуваних палив знаходиться в межах 49,0 – 51,2.

За вмістом сірки найкращі значення має дизельне паливо ORLEN LIETUVA, Литва.

Температура помутніння для всіх досліджуваних зразків коливається в межах від мінус 1 до мінус 3°C. У деяких випадках, щоб поліпшити якість дизельного палива, точніше, низькотемпературні властивості, його розбавляють гасом. Але в даному випадку збільшується витрата палива і зменшується потужність.

Отже, проведена ідентифікаційна експертиза дизельного палива фірми MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company, Угорщина, яке оформлялось за МД ІМ 40 ДЕ від 01.06.2018р. № UA 903230/2018/000480 і надійшло на митну територію України за контрактом між ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» та фірмою MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company, Угорщина.

В результаті ідентифікаційної експертизи встановлено, що досліджувані зразки за визначеними показниками не суперечать ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови» [6], а також інформації, наведеній в графі 31 МД № UA 903230/2018/000480 «важкі дистилати, газойлі – паливо дизельне».

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ІМПОРТІ ДИЗЕЛЬНОГО ПАЛИВА

3.1. Визначення коду дизельного палива згідно з УКТЗЕД

Для цілей тарифного та інших видів регулювання ЗЕД, ведення статистики зовнішньої торгівлі, здійснення митного оформлення товарів використовується Українська товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності [78]. Правильна класифікація товару згідно УКТЗЕД відіграє важливу роль у митно-тарифному регулюванні, оскільки залежно від коду товару визначається відповідна ставка митного тарифу, що в подальшому . впливає на нарахування митних та інших обов'язкових платежів у повному обсязі [4].

У товарній номенклатурі товари систематизовано за розділами, розділи поділено на товарні групи, а групи – на товарні позиції та підпозиції.

Кодування товару – це представлення товару у вигляді цифрового знака. Невід'ємна складова товарної номенклатури – основні правила інтерпретації класифікації товарів, які є комплексним керівництвом для віднесення товару до певного класифікаційного угруповання. Таких правил шість. Перші чотири регламентують порядок визначення товарної позиції (перші чотири знаки коду), визначають порядок віднесення товару до певної товарної позиції. П'яте правило стосується класифікації упаковки, футлярів, тари тощо. Шосте правило застосовується після того, як визначено товарну позицію [56].

Оскільки дизельне паливо відноситься до нафтопродуктів, спочатку визначаємо розділ. Досліджувані нафтопродукти згідно з УКТ ЗЕД відносяться до розділу V «Мінеральні продукти». Цей розділ включає три групи: 25- 27. Дизельне паливо є продуктом перегонки нафти, відноситься до

важких дистилатів, тому в результаті аналізу УКТЗЕД встановлено, що нафта та продукти її перегонки входять у 27 групу «Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні» [47].

Нафтопродукти належать до товарної позиції 2710 «Нафта або нафтопродукти, одержані з бітумінозних порід (мінералів), крім сирих; продукти, в іншому місці не зазначені, з вмістом 70 мас.% або більше нафти чи нафтопродуктів, одержаних з бітумінозних порід (мінералів), причому ці нафтопродукти є основними складовими частинами продуктів; відпрацьовані нафтопродукти» [78].

В Поясненнях до УКТЗЕД вказано, що у товарній позиції 2710 термін «нафта або нафтопродукти, одержані з бітумінозних порід (мінералів)» означає не тільки нафту й нафтопродукти, одержані з бітумінозних порід, але і аналогічні продукти, а також продукти, що містять, головним чином, змішані ненасичені вуглеводні. Дані продукти можуть бути одержані будь-яким способом за умови, що маса неароматичних складових частин перевищує масу ароматичних [47].

Однак цей термін не означає рідкі синтетичні поліолефіни, менш як 60 об.% яких методом дистиляції при низькому тиску переганяється при температурі 300 °С, після приведення температури до тиску 1013 мбар.

У аналізованій МД вказано, що оформлялись важкі дистилати, тому необхідно визначитись з трактуванням даного поняття згідно з УКТЗЕД, де зазначено, що термін «важкі дистилати» (товарні підкатегорії 2710 19 31 00 – 2710 19 99 00) означає нафтові фракції та інші нафтопродукти, менш як 65 об. % яких (включаючи втрати) переганяється при температурі 250°C (за методом згідно з ASTM D 86), або фракції, відсоток перегонки яких при температурі 250°C не може бути визначений за цим методом.

Необхідно констатувати, що важкі і середні дистилати відрізняються температурою перегонки. Термін «газойлі» (товарні підкатегорії 2710 19 31 00 – 2710 19 49 00) означає важкі дистилати, 85 об. % яких (включаючи

втрата) або більше переганяється при температурі 350°C (згідно з ASTM D 86).

Отже, в основі поділу нафтопродуктів на легкі, середні та важкі дистиляти лежить кількість нафтопродукту (об. %), яка переганяється при певній температурі.

Підкатегорії 2710 00 71 00 – 2710 00 78 00 включають лише види рідкого палива природного забарвлення. Ці категорії не включають важкі дистиляти, для яких неможливо встановити: відсоток (включаючи нульовий) дистиляції при температурі 250 °C за методом ASTM D 86; кінематичну в'язкість при температурі 50°C за методом ASTM D 445; колориметричну характеристику у розчині (K) за методом ASTM D 1 500. Ці продукти включають до підкатегорій 2710 00 81 00 – 2710 00 98 00.

Термін «колориметрична характеристика у розчині (K)» означає колір продукту, визначений за методом ASTM D 1 500, після того як одну частину (за об'ємом) продукту змішують з 99 частинами (за об'ємом) чотирьохлористого вуглецю. Колір слід визначити після утворення розчину.

Разом з тим, при наявності підстав для сумніву у заявленому коді, під час митного оформлення нафтопродуктів, здійснюється відбір зразків (проб) певного виду нафтопродукту для проведення ДПМЕ їх експертизи.

Для визначення правильності коду згідно з УКТЗЕД враховуємо ідентифікаційні ознаки дизельних палив, які наведені в графі 31 МД №UA №UA 903230/2018/000480, де вказано, що важкі дистиляти, газойлі із вмістом сірки 0,00067; густина при 15 °C – 836,9 кг/м³. Об'єм при 15 °C – 27,387 тис. л. Фракційний склад: 37,0 % об. переганяється при температурі 250 °C; 96,0 % об. переганяється при температурі 350 °C; 95,0 % об. переганяється при температурі 346 °C . Температура спалаху – 69 °C .

В товарній позиції 2710 знаходимо товарну підпозицію, до якої відноситься досліджуване паливо – підпозиція 271019 – інші. До даної товарної підпозиції відносяться середні дистиляти та важкі дистиляти – газойлі (табл.3.1).

Класифікація дизельного палива згідно з УКТЗЕД

2710	Нафта або нафтопродукти, одержані з бітумінозних порід (мінералів), крім сирих; продукти, в іншому місці не зазначені, з вмістом 70 мас.% або більше нафти чи нафтопродуктів, одержаних з бітумінозних порід (мінералів), причому ці нафтопродукти є основними складовими частинами продуктів; відпрацьовані нафтопродукти:
	- нафта та нафтопродукти, одержані з бітумінозних порід (мінералів), крім сирих; продукти, в іншому місці не зазначені, з вмістом 70 мас.% або більше нафти чи нафтопродуктів, одержаних з бітумінозних порід (мінералів), причому ці нафтопродукти є основними складовими частинами продуктів, за виключенням тих, що містять біодизель та відпрацьовані нафтопродукти:
	- - - важкі дистиляти:
	- - - - газойлі:
2710 19 31	- - - - - для специфічних процесів переробки:
2710 19 31 01	- - - - - із вмістом сірки не більш як 0,001 мас. %
2710 19 31 10	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,001 мас. %, але не більш як 0,005 мас. %
2710 19 31 20	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,005 мас.%, але не більш як 0,035 мас.%
2710 19 31 30	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,035 мас.%, але не більш як 0,2 мас.%
2710 19 31 40	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,2 мас.%
2710 19 35	- - - - - для хімічних перетворень у процесах, крім зазначених у товарній категорії 2710 19 31:
2710 19 35 01	- - - - - із вмістом сірки не більш як 0,001 мас. %
2710 19 35 10	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,001 мас. %, але не більш як 0,005 мас. %
2710 19 35 20	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,005 мас.%, але не більш як 0,035 мас.%
2710 19 35 30	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,035 мас.%, але не більш як 0,2 мас.%
2710 19 35 40	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,2 мас.%
	- - - - - для інших цілей:
2710 19 43 00	- - - - - із вмістом сірки не більш як 0,001 мас.%
2710 19 46 00	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,001 мас.%, але не більш як 0,002 мас.%
2710 19 47	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,002 мас.%, але не більш як 0,1 мас. %:
2710 19 47 10	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,002 мас. %, але не більш як 0,005 мас. %
2710 19 47 90	- - - - - інші
2710 19 48 00	- - - - - із вмістом сірки більш як 0,1 мас.%

Для подальшої деталізації дизельного палива враховуємо таку ідентифікаційну ознаку як вміст сірки. В описі зазначено, що дизельне паливо EN 590 (MSZ EN590) має вміст сірки 0,00067, тобто відноситься до товарної під категорії 2710 19 43 00 – дизельне паливо інше з вмістом сірки не більш як 0,001 мас. %

Отже, проблема класифікації товарів мас, насамперед, економічний характер. Митні органи можуть створювати додаткові протекціоністські перешкоди для імпорту, або, навпаки, стимулювати товаропотік до країни. Зокрема, зміна структури митного тарифу, в напрямку підсилення її деталізації – виділення певних товарів в окремі позиції та категорії дозволяє, залишаючи незмінними або навіть знижуючи середній рівень митного оподаткування шляхом зменшення тарифних ставок, які втратили свою торговельно-політичну та економічну ефективність, підвищувати тарифні ставки на продукцію окремих галузей економіки, які потребують більш високого рівня тарифного захисту.

З урахуванням опису дизельного палива, наведеного в графі 31 МД №UA 903230/2018/000480 від 01.06.2018р. було визначено код згідно з УКТЗЕД. Встановлено, що дизельне паливо EN 590 (MSZ EN590), що має вміст сірки 0,00067 мас. % відноситься до товарної підкатегорії 2710 19 43 00 – дизельне паливо з вмістом сірки не більш як 0,001 мас. %.

3.2. Декларування дизельного палива в режимі імпорту

Електронне декларування дизельного палива здійснювалося декларантом ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» відповідно до ст.257 МКУ [37]. Для декларування дизпалива використано ЕМД, засвідчену електронним цифровим підписом, та інші електронні документи, наявність яких підтверджена в законодавчому порядку.

Вимоги до оформлення та використання ЕМД, на підставі якої декларувалося дизельне паливо затверджені Постановою КМУ від

21.05.2012р. №450 [42]. Відповідно до цієї Постанови, інформація, внесена декларантом до електронної копії МД, повинна відповідати інформації, внесений декларантом до оригіналу на паперовому носії, за винятком тієї інформації, яка в установленому порядку вноситься тільки до електронної копії.

ЕМД складається з полів електронного документа, що відповідають формам МД на паперовому носії, а порядок її заповнення затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 №651 [58].

Проаналізуємо порядок заповнення граф електронної МД №UA №UA 903230/2018/000480 (додаток Б), за якою декларувалися важкі дистилати, газойлі: паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067; EN 590 (MSZ EN590), що надійшо на митну територію України за контрактом від 01.12.2016р. № GCFT/SK/FT/05/16 між фірмою MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company (Угорщина) та ТОВ «СВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» (Україна)

Дизельне паливо переміщувалося автомобільним транспортом наливом у цистерні і декларувалося ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» митному органу, який здійснював митне оформлення на Енергетичній митниці ДФСУ.

У першому підрозділі графі 1 «Декларація» зазначається 2-значний літерний код напрямку переміщення товарів згідно з класифікатором типів декларацій. У другому та третьому підрозділах – коди митного режиму та типу декларації згідно з класифікаторами.

У митній декларації № UA 903230/2018/000480, яка аналізується – це, відповідно, ІМ (імпорт) 40 ДЕ - ввезення, додаткова декларація до попередньої митної декларації (додаток Б).

У графі 2 «Відправник/Експортер» зазначаються відомості про виробника: MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company; H-1117 Budapest, Oktober huszonharmadika u.18

Графа 3 «Форми» - у першому підрозділі графі зазначається порядковий номер комплекту, у другому – загальна кількість комплектів єдиного адміністративного документа і додаткових аркушів – «1/1».

У графі 4 «Відвантажувальні специфікації» зазначається загальна кількість долучених до МД комплектів доповнень, складених Декларантом і, через знак „/” – кількість аркушів у примірнику специфікації: «1/0».

У графі 5 «Всього товарів» зазначається загальна кількість задекларованих у МД товарів. Кількість товарів повинна відповідати кількості граф 31 МД, що заповнюються. Загальна кількість задекларованих у МД № UA 903230/2018/000480 товарів – 1 (дизельне паливо).

Графа 6 «Всього місць» заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення. Зазначається загальна кількість задекларованих у МД вантажних місць відповідно до ТСД, пакувальних аркушів: 1.

У графі 7 «Довідковий номер» за бажанням декларанта зазначається наданий ним порядковий номер МД: № 6426.

Якщо описом графи 8 «Одержувач» не передбачено інше, у графі зазначаються відомості про одержувача: UA/0040904405; ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ»; 88000, Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Проектна, 11

У графі 9 «Особа, відповідальна за фінансове врегулювання» зазначаються відомості про резидента, що уклав рамковий договір від 01.12.2016 № GCFT/SK/FT/05/16 (додаток В): UA/0040904405; ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ»; 88000, Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Проектна, 11

У графі 11 «Торговельна країна/Країна виробництва» зазначається літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни місцезнаходження особи, відомості про яку зазначені в графі 8 МД: HU – Угорщина.

У графі 12 «Відомості про вартість» зазначається у валюті України сума наведених у графах 45 ЄАД і додаткових аркушів митних вартостей задекларованих товарів (або сума митних вартостей за ЄАД і аркушами специфікації). Митна вартість задекларованого дизельного палива у валюті України становить 438305,14 грн.

У графі 14 «Декларант/Представник» наводяться відомості про декларанта: UA 3035505230

ФОП «Кричфалуший Іван Іванович»

АА 000144 від 27.11.2015

Графа 15 «Країна відправлення/експорту» заповнюється в разі здійснення міжнародного перевезення, а у графі 15а «Код країни відправлення/експорту» зазначається літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни, назва якої зазначена в графі 15: Угорщина – HU.

Графа 18 «Ідентифікація і країна реєстрації транспортного засобу при відправленні/прибутті» заповнюється, якщо здійснюється переміщення митною територією України. У графі зазначаються відомості про автотransпортний засіб, на якому безпосередньо перебуває дизпаливо при пред'явленні митниці призначення – паливо переміщувалося автомобільним транспортом АО7589ВН/АО3062ХТ.

У правому підрозділі графи 18 проставлено літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни реєстрації транспортного засобу UA- Україна.

Графа 19 «Контейнер» заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення з указанням інформації щодо способу ввезення товарів. Проставляються: «0» - дизпаливо прямує не в контейнері.

Графа 20 «Умови поставки» заповнюється при декларуванні товарів, що переміщуються за договорами купівлі-продажу.

Як зазначалося вище, дизельне паливо переміщувалося за контрактом № GCFT/SK/FT/05/16 від 01.12.2016р. між компанією MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company та ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», Україна (додаток В).

У першому підрозділі графи наводиться скорочене літерне найменування умов поставк: FCA (Франко-перевізник (..... назва місця призначення) – термін Інкотермс, який означає, що продавець MOL

Hungarian oil and Gas Public Limited Company доставить дизпаливо, яке пройшло митне очищення, зазначеному покупцем ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» перевізнику до названого місця, що зазначено у другому підрозділі графи МД, на території якого міститься географічний пункт доставки товарів, через пробіл - назва цього географічного пункту – HU (Угорщина, відповідно до класифікації країн світу), м. Tiszaújváros.

У графі 21 «Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні» зазначаються відомості про транспортний засіб, на якому здійснюється перетин митного кордону при ввезенні дизельного палива на митну територію України АО7589ВН/АО3062ХТ (реєстраційні номери автомобіля та причепа), UA (Україна).

Графа 22 «Валюта та загальна сума за рахунком». У лівому підрозділі наводиться відповідно до класифікації валют літерний код валюти, у якій складено рахунок-фактуру (інвойс) від 01.06.2018р. №82306789 (додаток Г), що визначає вартість товару: USD– долар.

У правому підрозділі графи зазначається сума наведених у графах 42 ЄАД і додаткових аркушів МД фактурної вартості дизпалива у валюті, код якої зазначений у лівому підрозділі графи – 16568,41 USD.

У графі 23 «Курс валюти» зазначається офіційний курс гривні до іноземної валюти, зазначеної в лівому підрозділі графи 22 МД, установлений Національним банком України на дату подання декларації до оформлення: офіційний курс гривні до долара – 26,12231000.

У лівому підрозділі графи 24 «Характер угоди» зазначається код характеру рамкового договору згідно з класифікатором характерів угод а у правому підрозділі – наводиться літерний код валюти розрахунку відповідно до класифікації валют: 21- переміщення товарів у ВКВ; USD – долар США.

Графа 25 «Вид транспорту на кордоні» заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення: 30 – автомобільний транспорт.

Графа 28 «Фінансові та банківські відомості» заповнюється у разі здійснення грошових розрахунків за товар. У графі наводяться окремими

рядками відомості про уповноважені банки особи, яка здійснює розрахунки за договором: код за ЄДРПОУ вповноваженого банку; найменування банку; код (міжфіліальний оборот) банку:

ЄДРПОУ: 14305909

АТ «Райффайзен Банк Аваль»

МФО: 380805

Графа 29 «Митний орган виїзду/в'їзду» заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення. У графі зазначаються найменування митниці і дев'ятизначний код пункту пропуску, через який ввозяться товари: Закарпатська митниця ДФС UA 305100.

У графі 30 «Місцезнаходження товарів» зазначаються відомості про зону митного контролю, в якій знаходяться задекларовані товари – 903-888-1-1; м. Ужгород, вул. Проектна, 11

В окремих строчках графи 31 «Вантажні місця та опис товарів – Маркування та кількість – Номери контейнерів – Кількість та розпізнавальні особливості» зазначаються відомості про дизельне паливо, що оформлялось за МД №UA 903230/2018/000480:

1. Важкі дистилати, газойлі: паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067; EN 590 (MSZ EN590); густина при 15 °C – 836,9 кг/м³. Об'єм при 15 °C – 27,387 тис. л. Фракційний склад: 37,0 % об. переганяється при температурі 250 °C; 96,0 % об. переганяється при температурі 350 °C; 95,0 % об. переганяється при температурі 346 °C . Температура спалаху – 69 °C .

Країна виробництва – HU – Угорщина.

Торгівельна марка: немає даних

Виробник – MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company

2. VL – наливом у цистерні

3. 0.

Графа 32 «Товар №». У графі проставляється порядковий номер товару, що декларується в графі 31 МД: порядковий номер товару – 1.

Графа 33 «Код товару». Якщо не передбачено інше, то в першому підрозділі графи зазначаються перші 8 знаків коду товару згідно з УКТЗЕД. У другому підрозділі – дев'ятий та десятий знаки коду.

Дизельне паливо, що оформлялося за МД №UA 903230/2018/000480 має код 2710194300, тобто відноситься до групи 27 - палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні (визначення коду розглянуто в питанні 3.1).

Графа 34 «Код країни походження». У лівому підрозділі «а» графи зазначається відповідно до класифікації країн світу літерний код альфа-2 країни походження досліджуваних об'єктів: HU – Угорщина.

У графі 35 «Вага бруто (кг)» - зазначається вага бруто (у кілограмах) дизельного палива, описаного в графі 31 МД, згідно з ТСД – 22920 кг.

Графа 36 «Преференція» зазначається код звільнень від сплати мита, тризначний цифровий код пільги в обкладенні товару митом, передбаченої законодавством, за відсутності відповідних пільг у графі проставляється «000».

У графі 37 «Процедура» проставляється код процедури переміщення товарів відповідно до заявленого митного режиму.

У графі проставляється код 4000/ZZ00 згідно з класифікатором переміщення товарів через митний кордон України: 40 – основний митний режим (імпорт); ZZ - особливість переміщення товарів – інше, 00 – попередній митний режим відсутній.

У графі 38 «Вага нетто (кг)» зазначається в кілограмах вага дизпалива, описаного в графі 31 МД, без будь-якої упаковки: 22920 кг.

Графа 40 «Загальна декларація/Попередній документ» заповнюється, якщо заявленому за МД митному режиму передував інший митний режим або поданню МД передувало оформлення тимчасової або періодичної МД.

У нашому випадку було подано попередню митну декларацію 1801/UA 903230/2018/000478 01.06.2018 /1: 1801 – попередня митна декларація (крім

позначеної кодом 1800); номер і дата документа – UA 903230/2018; 000478 – номер специфікації.

Відомості зазначаються в такому порядку: спочатку проставляється код документа відповідно до класифікатора документів, далі через знак “/” проставляються номер і дата документа, через знак “/” – номер товару у МД або специфікації.

Графа 42 «Ціна товару». У графі з точністю до чотирьох знаків у дробовій частині наводиться фактурна вартість дизпалива у валюті, в якій складені рахунки та документи, що визначають вартість товару.

Фактурна вартість товару за валютою контракту (USD) – 16568,4100.

У графі 44 «Додаткова інформація / Подані документи / Сертифікати і дозволи» зазначаються відомості про необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення дизпалива, транспортних засобів комерційного призначення документи, визначені МКУ:

m 0002 – сертифікат відповідності DIN.00057-18	31.05.18.	30.05.19
0380 – інвойс №82306789		01.06.18
0730 – міжнародна автомобільна накладна CMR №001351		01.06.18
0862 – декларація про походження товару №82306789		01.06.18
1505 – висновок за результатами дослідження експертного підрозділу №142005701-0454		18.05.18
3002 – платіжний документ, що підтверджує вартість товару №76		29.05.18
3007 – документ, що підтверджує вартість перевезення товару б/н		01.06.18
m4103 – доповнення до контракту) б/н	31.10.17	30.11.18
m4103 б/н – Додаткова угода №35		04.05.18
m4103 – Додаток № 1		01.12.16
m4103 – Додаток № 2		01.12.16
m4103 – Додаток № 3		01.12.16
m4103 – Додаток № 4		01.12.16
m4103 – Додаток № 5		01.12.16
m4103 – Додаток № 6		01.12.16

m4103 – Додаток № 7	01.12.16
m4103 – Додаток № 8	01.12.16
m4104 – контракт № GCFT/SK/FT/05/16	01.12.16
d4207 – договір про надання послуг митного брокера 09/12-ЄДІ	09.12.16
d4301 – контракт на перевезення вантажів автотранспортом б/н	02.01.18
5509 – інформація про позитивні результати державних видів контролю при застосуванні "Єдиного вікна", згенерована інформ. системою 2566063	02.06.18
d9000 – паспорт якості 28-70-63/288	05.12.16
9000 – паспорт якості 506840/2/4968 355	01.06.18
9610 – копія МД країни відправлення	
MRN 18 HU 41100024EBBAA8	01.06.18

Графа 45 «Коригування» - зазначається у валюті України митна вартість товару, визначена декларантом самостійно, у тому числі за результатами консультацій з митним органом: (UA) 438305,14 грн.

Графа 46 «Статистична вартість»: зазначається у валюті України поділене на 1000 й округлене до п'яти знаків у дробовій частині значення митної вартості товару, наведене в графі 45 МД, якщо графа 45 МД заповнюється – (UA) 438,30514.

Графа 47 «Нарахування платежів» заповнюється у разі сплати митних платежів та/або сплати за МД єдиного збору, що справляється в пунктах пропуску через державний кордон України, та/або сплати плати.

Колонка «Вид» - код виду платежу відповідно до класифікатора видів надходжень до бюджету:

021 – мито на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них, що ввозяться на територію України суб'єктами господарювання;

092 – акцизний податок з товарів, ввезених на митну територію України суб'єктами господарювання - на бензини моторні;

028 – податок на додану вартість.

Колонка «Основа нарахування» зазначається сума нарахування митних платежів.

Колонка «Ставка» зазначається при нарахуванні сплати митних платежів законодавчий розмір ставки.

Колонка «Сума» зазначається нарахована сума митних платежів.

Колонка «Спосіб розрахунку» зазначається код способу розрахунку відповідно до класифікатора способів розрахунку на митні платежі для дизельного палива – 01 – безготівковий розрахунок через банківські установи.

Графа В «Подробиці розрахунків» - вказується код виду платежу відповідно до класифікатора видів надходжень бюджету. Код за ЄДРПОУ платника – ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України) – 40904405.

Детально нарахування митних платежів розглянуто в питанні 3.3.

У графі 54 «Місце та дата» зазначаються дані про місцезнаходження особи, відомості про яку зазначені в графі 14 МД, та фізичну особу, яка безпосередньо склала МД: прізвище, ініціали, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта та особистий підпис.

90630, Закарпатська область, Рахівський р-н, смт. Ясіня, вул. Маяковського, буд. 43; Кричфалушій І.І.

+380978746507 3035505230

123atlantida@ukr.net

Отже, дизельне паливо надійшло на митну територію України в режимі імпорту автомобільним транспортом з Угорщини; виробник – фірма MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company. Дизпаливо надійшло за контрактом № GCFT/SK/FT/05/16 від 01.12.16р. між фірмою MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company, Угорщина та ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», Україна. Дизпаливо надійшло наливом у цистерні, об'єм при 15 °С – 27,387 тис. л.

3.3. Застосування заходів тарифного регулювання та нарахування митних платежів при імпорті дизельного палива

При переміщенні товарів через митний кордон України сплачуються митні податки та збори, основою для нарахування яких є митна вартість. Митна вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України – це вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [42].

Основним методом визначення митної вартості товарів є перший метод – за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються. Проаналізуємо визначення митної вартості та нарахування митних платежів на важкі дистилати, газойлі: паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067; EN 590 (MSZ EN590, що оформлялося за МД №UA 903230/2018/000480 (додаток Б).

Метод визначення вартості дизпалива зазначений у графі 43 як порядковий номер – 1, тобто митну вартість дизельного палива визначено за ціною контракту між фірмою «MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company», Угорщина та ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», Україна (додаток В).

В пакеті документів подано додаткову угоду №33 від 02.05.18р. до контракту, а також 8 додатків до контракту.

В додатковій угоді №33 від 02.05.2018р. до рамкового договору №GCFT/SK/FT/05/16 від 01.12.2016р. вказана формула кінцевої ціни: середнє значення котирувань тижня, що передує тижню поставки опублікованих Platts European Marketscan під заголовком FOB Rotterdam diesel 10 pmm +18/- USD/mt, increased by 7% з перерахуванням щільності арифметичним методом (за основу береться щільність при 15 град. С 0,845 г/см. куб. +18 USD за умов поставки FCA Tiszaújvaros) (додаток Л).

Platts European Marketscan – усторонній детальний огляд європейських ринків нафтопродуктів. Він містить незалежний аналіз факторів, що визначають зміну ринків, а також ціни на нафтопродукти, що впливають на європейський та світовий ринки нафти.

У митну вартість включають ціну товару, зазначену в рахунку-фактурі (рахунку-проформі), а також фактичні витрати, якщо їх не включено до рахунку-фактури, залежно від умов поставки цих товарів згідно з Правилами ІНКОТЕРМС [34].

При визначенні митної вартості досліджуваної партії дизельного палива, яке оформлялося за МД №UA 903230/2018/000480, фактурна вартість, що підтверджувалась даними рахунку-фактури (інвойсу) №82306789 від 01.06.2018р. (додаток Г) і складала 16568,4100 USD та відповідала даним графі 42 МД, була переведена в національну валюту України за курсом, який на момент митного оформлення дизельного палива становив 26,12231000 (графа 23 «Курс валют» МД).

Фактурна вартість дизпалива, задекларованого в МД №UA 903230/2018/000480, становила в валюті України:

$$16568,4100 \times 26,12231000 = 43205,142 \text{ грн.}$$

Умови поставки дизельного палива згідно з Правилами ІНКОТЕРМС [1] вказані в графі 20 МД № UA 903230/2018/000480 – у першій частині графі зазначено літерний код FCA (...named place) англ. Free Carrier, або Франко-перевізник (...назва місця) — Tiszaujvaros, яке вказано у частині 2 графі 20 аналізованої МД – HU (згідно класифікатора країн світу – Угорщина).

Таким чином, за умовами поставки FCA (м. Tiszaujvaros, Угорщина), всі додаткові витрати по доставці дизельного палива на митну територію України бере на себе покупець ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», тому митна вартість товару дорівнюватиме фактурній вартості та сумі транспортно-експедиційних витрат по доставці товару:

Умови поставки FCA означають, що продавець фірма «MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company» здійснює доставку товару після процедури митного очищення в обумовлений пункт м. Tiszaujvaros, Угорщина, після чого відповідальність за збереження товару при

транспортуванні і витрати на його подальше переміщення до пункту призначення переходить до покупця ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ».

$$MB = FB + DOF + HOT + OOT, \quad (3.1)$$

де MB – митна вартість;

FB – фактурна вартість - ціна товарів, які переміщуються через митний кордон України, зазначена в рахунку-фактурі – 16568,4100 USD;

DOF – вартість доставки товару основному перевізникові;

HOT – вартість навантаження на основний транспорт;

OOT – оплата основного транспорту.

Разом з МД № UA 903230/2018/000480 також подано документи, за якими визначається митна вартість:

- рахунок-фактура (інвойс) 82306789 від 01.06.2018р. (додаток Г);
- міжнародна автомобільна накладна CMR №001351 від 01.06.2018р. (додаток Д);
- документ, що підтверджує вартість перевезення товару б/н від 01.06.2018р. (додаток Ж).

У довідці про транспортні витрати від 25.05.2018 р., яка подана в митний орган, видана ТОВ «КВАДР АВТО» вказано, що вартість транспортних послуг по перевезенню вантажу за маршрутом м. Тісоуайварош (Угорщина) – до кордону України (КПП «Ужгород» (Україна), автомобілем АО3627BK/TV730YG складає:

- із місця завантаження Угорщина (м. Тісоуайварош) до кордону України (КПП «Ужгород»), складає 5500,0 грн.;
- від кордону України (КПП «Ужгород») до місця вивантаження (м. Ужгород) складає 300 грн.

Митна вартість розраховується як сума фактурної вартості плюс витрати на доставку до кордону:

$$MB = 43205,142 + 5500,00 = 438305,14 \text{ (грн.)}$$

При імпорті дизельного палива нараховуються наступні міні платежі: мито, акцизний збір та ПДВ. Під час визначення і сплати мита іноземну

валюту перераховують у валюту України за курсом Національного банку, який діє на день подання МД [51].

Митним тарифом України [50] для дизпалива, що має код згідно з УКТЗЕД 2710194300 передбачена нульова ставка мита.

Для визначення послідовності нарахування митних платежів на досліджувану партію дизпалива, проаналізуємо графу 47 МД № UA 903230/2018/000480 (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Нарахування митних платежів на паливо дизельне (графа 47) за МД
№UA 903230/2018/000480**

Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	Спосіб платежу
021	438305,14 грн	0 %	0,00 грн.	01
092	27.387	139.5 EUR	116755,94 грн	01
028	555061,08 грн	20 %	111012,22 грн	01

Відповідно до діючих законодавчих актів, зокрема Закону України «Про Митний тариф України» [50] та Податкового кодексу [48], при імпорті досліджуваної партії дизельного палива сплачується мито, акцизний збір та податок на додану вартість.

Для дизельного палива, яке класифікується за кодом згідно з УКТЗЕД 2710194300, митні платежі та збори нараховувалися на ціну товару (митну вартість), яка складала 438305,14 грн.

Проаналізуємо нарахування митних платежів на дизельне паливо EN 590 (MSZ EN590).

Основою нарахування мита на дизельне паливо, що ввозиться на територію України фірмою MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company була митна вартість. На дизельне паливо відповідно до Митного тарифу України передбачена пільгова ставка мита, що дорівнює 0%.

Мито нараховувалось за адвалерною ставкою: $438305,14 \text{ грн} \cdot 0 \% / 100 = 0 \text{ грн}$.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» [45] були внесені зміни до нарахування акцизного податку на дизельне паливо.

Відповідно до ПКУ, обсяги пального, з якого сплачено акцизний податок, при ввезенні та реалізації на митній території України обліковуються в системі електронного адміністрування реалізації пального в розрізі платників податку за кожним кодом товарної підкатегорії згідно з УКТЗЕД. У зв'язку з цим з 01.12.2017р. при декларуванні пального за митними деклараціями типу імпорт "ІМХХУУ" (де "ХХ" - код відповідного митного режиму "40" або "41", а "УУ" - один з кодів "АА", "ДР", "ДЕ", "ТК", "ТФ", "ТН", "ДТ") в полях "електронного інвойсу" по кожному найменуванню пального необхідно вказувати відомості про об'єм шляхом зазначення інформації про місткість (об'єм) тари (код виду інформації згідно з наказом Мінфіну від 17.09.2012р. №998 - "62" та кількість в одиниці вимірювання "1000 літрів у літрах, приведених до температури 15° С" [53].

092 - акцизний податок на дизельне паливо відповідно до змін до Податкового кодексу України справляється за специфічною ставкою від одиниці вимірювання «1000 літрів у літрах, приведених до температури 15°С», а також запроваджується облік обсягів пального в системі електронного адміністрування реалізації пального. Ставка акцизного податку на дизельне паливо на 01.06.2018р. становила 139,5 EUR за тис. л. Акцизний податок нараховувався на кількість дизельного палива, яке ввозиться – об'єм при 15 °С – 27,387 тис. л як зазначено в графі 31 МД № UA 903230/2018/000480.

028 - ПДВ, ставка склала 20%; основою для нарахування була митна вартість 438305,14 грн до якої було додано акцизний податок на дизельне паливо.

$$\text{ПДВ} = (438305,14 \text{ грн} + 522346,23 + 116755,94 \text{ грн}) \cdot 0,2 = 111012,22 \text{ грн.}$$
 (табл.3.2).

Відомості про нараховані митні платежі на дизельне паливо занесені до 47 графи МД № UA 903230/2018/000480 (додаток Б).

У графу В «Подробиці розрахунків» заносять відомості про суму всіх нарахованих та визначених митних зборів та платежів

021	43830514	0%	0.00	01
092	27,387	139.5 EUR	116755,94	01
028	555061,08	20%	111012,22	01

Для дизельного палива загальна сума митних платежів становить 227768,16 гривень.

Отже, при імпорті дизельного палива для визначення митної вартості використовувався метод № 1 (основний метод – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)), про що було зазначено у графі 43 «Код MBV» досліджуваної МД.

Отже, з урахуванням умов поставки дизельного палива FCA - франко-перевізник (м. Тісоуайварош, Угорщина), всі додаткові витрати по доставці дизельного палива на митну територію України бере на себе покупець ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», тому митна вартість товару дорівнюватиме сумі фактурної вартості та витрат на транспортування до кордону (КПП «Ужгород»).

Умови поставки FCA означають, що продавець фірма «MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company» здійснює доставку товару після процедури митного очищення в обумовлений пункт м. Тісоуайварош. Митна вартість дизпалива становить 438305,14 грн.

В додатковій угоді №35 від 02.05.2018р. (додаток Л) до рамкового договору №GCFT/SK/FT/05/16 від 01.12.2016р. (додаток В) вказана формула кінцевої ціни на дизельне паливо: середнє значення котирувань тижня, що передує тижню поставки, опублікованих Platts European Marketscan під заголовком FOB Rotterdam diesel 10 pmm +18 – USD/mt, включаючи 7%. В інвойсі вказана ціна за метричну тону – 722,88 USD.

При ввезенні важких дистилатів, газойлів: палива дизельного EN 590 (MSZ EN590), що оформлялося за МД № UA 903230/2018/000480 нараховані податки та збори: акцизний збір, який нараховувався на кількість дизельного палива, яке ввозиться – об'єм при 15 °С – 27,387 тис. л та ПДВ, ставка якого становить 20%. Для дизельного палива загальна сума митних платежів становить 227768,16 гривень.

3.4. Аналіз митного оформлення дизельного палива за МД

Дизельне паливо надійшло на митну територію України автомобільним транспортом (автомобіль АО7589ВН/АО3062ХТ UA , про що зазначено в графі 21 МД). Митне оформлення дизельного палива здійснювалось головним державним інспектором відділу митного оформлення Енергетичної митниці ДФС шляхом:

- 1) перевірки документів та відомостей, необхідних для митного контролю. Так, при митному контролі досліджуваної партії дизельного палива EN 590 (MSZ EN590) було подано документи, зазначені в графі 44 МД № UA 903230/2018/000480;

- 2) обліку дизельного палива, що переміщується через митний кордон України наливом у цистерні – об'єм при 15 °С – 27,387 тис. л.;

- 3) перевірки системи звітності та обліку дизельного палива EN 590.

Крім того, на території Енергетичної митниці було відібрано проби дизельного палива EN 590, густина при 15 °С – 836,9 кг/м³; фракційний склад: 37,0 % об. переганяється при температурі 250 °С; 96,0 % об. переганяється при температурі 350 °С; 95,0 % об. переганяється при температурі 346 °С; температура спалаху – 69 °С у зв'язку із наявністю профілю ризику за кодом 905-3 «Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД» і направлено в ДПМЕ ДФС (додаток А).

Митні формальності виконувались з урахуванням вимог глави 33 МКУ (ст. 221), якою передбачено їх виконання на автомобільному транспорті [37].

Відомості про автотранспортний засіб комерційного призначення АО7589ВН/АО3062ХТ, що перевозить дизельне паливо, внесені до митної декларації UA 903230/2018/000480, за якою оформлено вантаж.

Основна мета митного контролю дизельного палива EN 590 – перевірка та виявлення за допомогою різних форм контролю відповідності проведених митних операцій та дій митному законодавству та дотримання встановлених митних правил і процедур, тобто порядку переміщення через митний кордон України.

В пакеті документів подано міжнародну автомобільну накладну CMR №001351 від 01.06.2018р. (додаток Д), видану авто перевізнику ТОВ «КВАДР АВТО» (вантажовідправник – фірма MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company), отримувач – ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», яка засвідчила прийняття вантажу до перевезення і містить зобов'язання доставити вантаж до пункту призначення. В даному документі зазначена вага брутто дизельного палива – 22920 кг, марка дизельного палива та кількість пального у цистерні – 27,387тис. л. В пакеті документів є також контракт на перевезення вантажів автомобільним транспортом в міжнародному сполученні б/н від 02.01.2018р. (додаток Е)

У зовнішньоекономічному договорі (контракті) № GCFT/SK/FT/05/16 від 01.12.16 між фірмою MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company (Угорщина) та ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» (Україна) зазначено умови поставки, продукцію та якість (дизель без вмісту сірки та неетильований бензин EN 95 без вмісту сірки), ціну та кількість пального в рамках дії Рамкової угоди – максимум 2000 тон (додаток В).

В додатковій угоді до контракту №35 від 04.05.2018р. вказана формула кінцевої ціни дизельного палива (додаток Л).

Подано також комерційні документи, серед яких рахунок-фактура (інвойс) №82306789 від 01.06.2018р. (додаток Г), в якому зазначена вартість

однієї метричної тони бензину – 722,86 USD, а також загальна кількість поставленого дизельного палива – об'єм при 15 град. С – 27,387 тис. л. та загальна вартість поставки – 16568,41 USD.

З метою надання органам доходів і зборів можливості оцінити ризики при ввезенні товарів на митну територію України автомобільним транспортом перевізник ТОВ «КВАДР АВТО» може надавати органу доходів і зборів відомості щодо цих товарів в електронному вигляді у форматі міжнародних стандартів обміну електронною інформацією [34].

Після декларування досліджуваної партії дизельного палива розпочалось митне оформлення в Енергетичній митниці ДФСУ, що здійснювалося відповідно до положень МКУ, зокрема, глави 33 «Митні формальності на автомобільному транспорті» [37] та наказу Мінфіну № 631 від 30.05.2012р. «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [57].

Для здійснення митного оформлення дизельного палива EN 590, що ввозилося в Україну, декларант ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» подав до відділу митного оформлення Енергетичної митниці ДФС МД №UA 903230/2018/000480, ДЕ - ввезення, додаткова декларація до попередньої митної декларації, згідно з обраним митним режимом імпорту, її електронну копію, інвойс №82306789 від 01.06.2018р. (додаток Г); міжнародну автомобільну накладну CMR №001351 від 01.06.2018р. (додаток Д); декларацію про походження товару №82306789 від 01.06.2018р. (додаток М); паспорт якості 506840/2/4968 355 від 01.06.2018р. (додаток И).

Наступним етапом митного оформлення дизельного палива було подання МД №UA 903230/2018/000480, оформленої відповідним чином. Митне оформлення дизельного палива здійснювалось на підставі митної декларації, до якої декларантом ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» з урахуванням порядку виконання митних формальностей на автомобільному

транспорті для митного режиму імпорту та заявленої мети переміщення внесені наступні відомості, у тому числі у вигляді кодів:

1. Заявлений митний режим ІМ - імпорт, тип декларації – форма МД-2 та відомості про особливості переміщення - у графі 37 проставляється код 4000/ZZ00 згідно з класифікатором переміщення товарів через митний кордон України:

40 – основний митний режим (імпорт); ZZ - особливість переміщення товарів – інше, 00 – попередній митний режим відсутній.

2. Відомості про декларанта ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» вказані в графі 14 МД: ФОП «Кричфалуший Іван Іванович»; АА 000144 від 27.11.2015р.;

UA 3035505230.

Відправником є фірма «MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company», Н-1117 Budapest, Oktober huszonharmadika u.18; торговельна країна – Угорщина.

Відомості про одержувача ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ»: 88000, Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Проектна, 11 наведені в графі 8 МД №UA 903230/2018/000455.

Сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту) № GCFT/SK/FT/05/16 від 01.12.16 є фірма «MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company» (Угорщина) та ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ» (Україна).

3. Відомості про найменування країни відправлення наведені в графі 15а – HU (Угорщина).

4. У графах 18 та 21 вказуються відомості про транспортні засоби, що використовувалися для міжнародного перевезення дизельного палива та його перевезення митною територією України під митним контролем. Дизельне паливо марки EN 590 перевозиться наливом у цистерні автомобільним транспортом (код 30), реєстраційний номер АО7589ВН/АО3062ХТ.

5. Відомості про дизельне паливо наведені в графі 31, де вказується найменування; торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та

класифікувати товар; торговельна марка та виробник дизпалива EN 590: із вмістом сірки 0,00067; густина при 15 °C – 836,9 кг/м³. Об'єм при 15 °C – 27,387 тис. л. Фракційний склад: 37,0 % об. переганяється при температурі 250 °C; 96,0 % об. переганяється при температурі 350 °C; 95,0 % об. переганяється при температурі 346 °C . Температура спалаху – 69 °C .

Виробник – MOL Hungarian oil and Gas PLC.

Вантажовідправником є MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company, країна відправлення – Угорщина.

В графі 34 МД зазначена країна походження пального HU – Угорщина.

У графі 35 наводяться відомості щодо кількості дизельного палива у кілограмах: вага брутто та нетто (графа 38) – 22920 кг.

У графі 45 «Коригування» у валюті України зазначена митна вартість, дизельного палива визначена декларантом ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» самостійно: 522346,23грн.

Митна вартість задекларованого дизельного палива зазначена у графі 12 і становить 438305,14 грн; метод її визначення вказано в графі 43 – 1 – за ціною договору імпортованих товарів.

Відомості про уповноважені банки декларанта зазначаються у графі 28: ЄДРПОУ: 14305909; АТ «Райффайзен Банк Аваль».

В графі 47 вказуються відомості про нарахування митних платежів на дизельне паливо: ставки митних платежів; застосування пільг зі сплати митних платежів; суми митних платежів.

Офіційний курс валюти України до долара, у якій складені рахунки, на день подання митної декларації, тобто на 01.06.2018р. становить 26,1223100 грн (графа 23).

Нараховані митні платежі перераховуються на особовий рахунок платника податків – вказується код митного органу за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України: 40904405 (графа В).

Довідковий номер декларації зазначено в графі 7 - №6426.

Перевірка декларації, що подавалась для митного оформлення дизельного палива виробництва MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company, Угорщина в режимі імпорту проводилась з використанням АСМО в автоматичному режимі у порядку черговості.

Митне оформлення бензину за МД №UA 903230/2018/000480 передбачало виконання наступних митних формальностей: реєстрація митної декларації, яка включала перевірку відповідності формату декларації встановленим вимогам та фіксування дати й часу подання МД для оформлення шляхом: присвоєння МД реєстраційного номера за допомогою АСМО та внесення його в установленому порядку до графи А МД на паперовому носії форм МД-2, МД-6: № UA 903230/2018/000480, унесення поданих документів до бази даних Енергетичної митниці ДФС.

На наступному етапі здійснювалась перевірка митної декларації: перевірка наявності поданого разом з МД рахунка-фактури №82306789 від 01.06.2018р. та правильності заповнення МД відповідно до вимог, встановлених законодавством.

МД № UA 903230/2018/000480 була прийнята для оформлення – проставло у МД відбитки штампу ПМК ("Під митним контролем") у графі D/J кожного аркуша форми МД-2; проставлено відбиток штампа ПМК в оригіналі міжнародної автомобільної накладної CMR №001351 від 01.06.2018р.

При митному оформленні МД №UA 903230/2018/000480 перевірялось дотримання строків її подання, автоматизоване порівняння даних, які містяться в електронних та інших документах, поданих для митного оформлення, зокрема: співставлення реквізитів уповноваженого банку, зазначеного у графі 28 АТ «Райффайзен Банк Аваль» з даними, що містяться в переліку вповноважених банків України в ЄАІС митних органів України; співставлення курсу валюти України до іноземної валюти, зазначеного у графі 23 МД (26,12231000), з офіційним курсом; співставлення відомостей, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та

обмежень щодо переміщення дизельного палива через митний кордон України, з інформацією, що міститься в уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів; співставлення з інформацією, що надходить з митних та правоохоронних органів іноземних держав; контроль із застосуванням АСАУР; перевірка правильності класифікації товарів – присвоєння дизпаливу коду 2710194300 згідно з УКТЗЕД; перевірка дотримання встановлених заходів нетарифного регулювання – подання сертифікату відповідності DIN.00057-18, який чинний з 31.05.2018р. по 30.05.2019р., виданого ТОВ «ЄВРО ДИЗЕЛЬ ІМПОРТ», на дизельне паливо EN 590 (код УКТЗЕД 2710194300), в якому підтверджено відповідність вимогам Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив за модулем F1. Дизельне паливо відповідає вимогам та ідентифікується як дизельне паливо EN 590 (додаток K); інформація про позитивні результати державних видів контролю при застосуванні «Єдиного вікна», згенерована інформаційною системою 2566063 від 02.06.2018р.; перевірка правильності визначення митної вартості (граф 45) відповідно до цін, визначених у контракті (код даного методу визначення митної вартості – 1 – зазначено в графі 43;

Митний огляд задекларованого дизельного палива проведено головним державним інспектором відділу митного оформлення Енергетичної митниці ДФС

Під час завершення митного оформлення дизельного палива посадовими особами Енергетичної митниці було виконано такі митні формальності: перевірка відомостей про виконання митних формальностей, сформованих за результатами оцінки ризику за МД із застосуванням автоматизованої системи аналізу та управління ризиками та перевірка правильності нарахування митних та інших платежів, правильності заповнення граф 47 та В митної декларації; заповнення графи С МД згідно з порядком заповнення митних декларацій на бланку встановленої форми.

Митне оформлення було завершено шляхом прославлення у МД № UA 903230/2018/000480 на бланку відбитка особистої номерної печатки посадової особи ПМО, яка завершила митне оформлення, у графі D/J кожного аркуша форми МД-2, внесення за допомогою АСМО до ЕК МД відмітки про завершення митного оформлення та номера особистої номерної печатки посадової особи ПМО, яка завершила митне оформлення.

Таким чином, митне оформлення палива дизельного із вмістом сірки 0,00067 мас. %, EN 590 (MSZ EN590) виробництва Угорщини, що надійшов в режимі імпорту в Україну здійснювалося в Енергетичній митниці ДФСУ.

Дизельне паливо переміщувалося автомобільним транспортом – наливом у цистерні, об'єм при 15 град. С – 27,387 тис. л, тому митні формальності було виконано з урахуванням транспортування – на автомобільному транспорті.

Для здійснення митного оформлення декларант ФОП «Кричфалуший Іван Іванович» подав до відділу митного оформлення Енергетичної митниці електронну МД № UA903230/2018/000455 згідно з обраним митним режимом імпорту та необхідні документи.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В результаті проведених досліджень сформульовано наступні висновки.

1. Аналіз експортно-імпортних операцій товарної позиції 2710 (нафта та нафтопродукти), до якої відноситься дизельне паливо, показав, що у 2013р. імпорт перевищував експорт у 7,9 раз, а в 2017 р. – у 30 разів. Починаючи з 2013р. обсяги експорту щороку зменшувались аж до 2016р. Різниця між обсягами експорту у 2013р. порівняно з 2016р. склала майже 90%.

У кількісному вираженні імпорт також значно переважав експорт, зокрема, в 2017р – в 18,9 разів (в 2013р. імпорт перевищував експорт в 6,0 разів). Найбільше нафти та нафтопродуктів було імпортовано в 2014, 2016 та 2017 роках, – більше 7 млн тон. Експортувалося продукції товарної позиції 2710 в 2013 р. в 2,6 разів більше ніж в 2017р.

Продажі дизельного палива, яке використовується в комерційному секторі, зменшилися на чверть. Ціновий тиск змушує споживачів звернути увагу на альтернативу у вигляді скрапленого газу та біопалив, популярність яких різко зростає.

2. Митно-тарифне регулювання є захисним механізмом, який потрібен для українського товаровиробника в умовах посиленої міжнародної конкуренції. Визначення митної вартості є однією з найбільш складних процедур у митній справі, і від правил її проведення залежить ефективність заходів тарифного регулювання. Важливою складовою тарифного регулювання є нарахування митних платежів, при цьому митна вартість є базою для їх нарахування.

3. Об'єктом досліджень у випускній кваліфікаційній роботі було обрано паливо дизельне із вмістом сірки 0,00067 EN 590; об'єм при 15 °C – 27,387 тис. л. Країна виробництва – Угорщина, виробник – фірма «MOL Hungarian oil and Gas Public Limited Company».

4. Якісним показником дизпалива є цетанове число, що показує здатність дизпалива до займання в камері згорання і характеризує проміжок часу, через який запалюється пальне, яке надійшло в циліндри. Важливим показником екологічності дизельного палива є вміст сірки. Густина дизельного палива характеризує його енерговіддачу: чим вища густина тим більше виробляється енергії.

5. Аналіз асортименту дизельного палива на ринку України за останні два роки показав, що помітно збільшився збут дизпалива з меншим вмістом сірки. За результатами проведених досліджень асортименту дизельного палива різних виробників на мережевих АЗС встановлено, що проби з двох АЗС не вклалися в норматив щодо температури спалаху в закритому тиглі: при нормі не нижче 55°C дизпаливо «БРСМ» показало температуру 22 °C, що може свідчити про попадання у дане дизпаливо легких фракцій. За найважливішим зимовим показником – гранична температура фільтрування всі зразки відповідають вимогам. Найменший вміст сірки – у дизпаливі мережі ОККО та WOG – 10 мг/кг, що відповідає європейським вимогам.

Стандарт Євро-4 допускає вміст сірки в дизпаливі не більше 50 мг/кг, а стандарт Євро-5 регламентує максимально допустимий вміст сірки – 10 мг/кг.

Основні технічні характеристики екологічного зимового дизельного палива Євро 5 виражаються наступними показниками: цетанове число – 55,0; вміст сірки – 10 мг/кг; температура спалаху – 55 °C; вміст води – 200 мг /кг; осад – не більше 25 мг/кг.

6. Для проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива запропоновано використовувати експлуатаційні показники, які визначають його якість, зокрема цетанове число, фракційний склад, в'язкість і густину, температуру спалаху та вміст сірки.

7. В Департаменті податкових та митних експертиз ДФС було проведено ідентифікаційну експертизу дизельного палива, що оформлялось за аналізованою МД з метою ідентифікації та встановлення відповідності

задекларованих характеристик товару, визначальних для його подальшої класифікації згідно УКТЗЕД.

За результатами експертизи пробу ідентифіковано як прозору рідину жовтого кольору, яка за хімічним складом являє собою суміш на основі аліфатичних вуглеводнів, що містить інші добавки/домішки (ароматичні вуглеводні). Фракційний склад проби: 37 об. % проби переганяється при 250°C; 96 об. % проби переганяється при 350°C; 95 об. % проби переганяється при 346°C; температура спалаху проби в закритому тиглі становить +69°C; вміст сірки – 6,7 мг/кг (0,00067 мас. %); густина проби за температури 15 °C становить 835,1 кг/м³, що не суперечать опису товару, зазначеному у графі 31 МД.

8. Була проведена експертиза дизельного палива Євро 5 різних виробників, яке реалізується на автозаправних станціях м. Києва. Встановлено, що всі досліджувані дизельні палива за показниками якості відповідають вимогам EN 590:2014 та національного стандарту ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови». За вмістом сірки найкращі значення має дизельне паливо ORLEN LIETUVA, Литва. Температура помутніння для всіх досліджуваних зразків коливається в межах від мінус 1 до мінус 3°C.

9. Визначено код дизельного палива згідно з УКТЗЕД. Дизельне паливо EN 590, що має вміст сірки 0,00067 мас. % відноситься до товарної підкатегорії 2710 19 43 00 – дизельне паливо з вмістом сірки не більш як 0,001 мас. %.

10. Митна вартість дизельного палива визначалась основним методом – за ціною контракту. З урахуванням умов поставки дизельного палива FCA – франко-перевізник (м. Тісоуайварош, Угорщина), митна вартість дизпалива дорівнює сумі фактурної вартості та витрат на транспортування до кордону (КПП «Ужгород»).

При ввезенні палива дизельного нараховані податки та збори: акцизний збір, який нараховувався на кількість дизельного палива, яке ввозиться –

об'єм при 15 °С – 27,387 тис. л та ПДВ, що нараховується від суми митної вартості та акцизу (20%). Для дизельного палива загальна сума митних платежів становила 227768,16 грн.

Проведені дослідження дали змогу розробити наступні пропозиції:

1. Необхідно переоснащувати нафтопереробні заводи України та використовувати нові технології при виробництві нафтопродуктів і експлуатації АЗС. Нафтопереробним заводам потрібна серйозна модернізація й реконструкція - необхідно побудувати або модернізувати установки гідроочищення, блоки ізомеризації для того, щоб мати можливість випускати нафтопродукти для сучасних транспортних засобів, адже вимоги до дизельного палива Євро 5 вищі.

2. На ринку України намітилася тенденція до зростання попиту на дизпаливо кращої якості. Тому відповідно до змін попиту на ринку повинна бути змінена структура даної асортиментної групи шляхом її оновлення.

3. Для проведення ідентифікаційної експертизи дизельного палива рекомендовано фізико-хімічні показники, зокрема вміст сірки, густина, фракційний склад, цетанове число, а також як критерій використовувати маркування.

4. Підвищення ефективності діяльності органів доходів і зборів шляхом автоматизації роботи, спрощення митних процедур та забезпечення їхньої прозорості, удосконалення матеріально-технічної бази.

5. Гармонізація ставок мита і наближення до вимог європейської спільноти. Реформування митного тарифу є делікатним завданням та потребує оцінки впливу цих реформ на бюджетно-податкову безпеку. Сукупність цих реформ дасть змогу забезпечити безпеку національних інтересів у митній сфері та сприятиме процесу євроінтеграції, підвищенню конкурентоспроможності економіки України та її позицій у світовому рейтингу ведення бізнесу завдяки створенню сприятливіших умов для міжнародної торгівлі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базисні умови поставки Інкотермс-2010. – Режим доступу: http://www.shram.kiev.ua/lib/1017_76_1_1_index.shtml.
2. Бобро Д. Г. Забезпечення паливно-енергетичного комплексу України імпортованими енергетичними ресурсами: проблеми та перспективи / Д. Г. Бобро // Національна безпека. – № 25. – 2017. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/PEC-9ca56.pdf>.
3. Властивості дизельних палив. – Режим доступу: <http://um.co.ua/2/2-10/2-105892.html>
4. Дем'янюк О.Б. Митний тариф як регулятор зовнішньої торгівлі держави Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С.І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: «Економічна думка», 2012. – Вип. 10. – Частина 4. – 446 с.
5. Дорожня карта євроінтеграційних реформ: завдання на 2015 рік для Верховної Ради України // Європейська правда: Міжнародна безпека та євроінтеграція України. – Режим доступу <https://eu-ua.org/dorozhnyia-karta-yevrointegratsiynyh-zakonoproektiv>
6. ДСТУ 7688:2015 Паливо дизельне євро. Технічні умови; введ. 2016-01-01. – К.: Мінекономіки, 2015. – 18с.
7. ДСТУ 3437-96 Нафтопродукти. Терміни та визначення. – К.: Держстандарт, 1996. – 18 с.
8. ДСТУ 4345:2004 Нафтопродукти. Палива рідкі. Номенклатура показників якості. – К.: Держспоживстандарт, 2003. – 10 с.
9. ДСТУ 4454:2005 Нафта і нафтопродукти. Маркування, пакування, транспортування та зберігання. – К.: Держспоживстандарт, 2005. – 22 с.
10. ДСТУ 4488:2005 Нафта і нафтопродукти. Методи відбирання проб. – К.: Держспоживстандарт, 2005. – 8 с.
11. ДСТУ 8735:2017 Паливо дизельне. Метод визначення цетанового числа (Чинний від 2018—03-01). – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2018. – 8 с.

12. ДСТУ 4160:2003 Нафтопродукти. Визначання тиску насиченої пари. Метод Рейда. – К.: Держспоживстандарт, 2003. – 12 с.
13. ДСТУ ISO 5165:2013 Нафтопродукти. Визначення характеристики спалахування дизельних палив. Метод цетанового числа на двигуні (ISO 5165:1998, IDT) – К.: Держспоживстандарт, 2003. – 12 с.
14. ДСТУ ГОСТ 31072:2006 Нафта і нафтопродукти. Метод визначення густини, відносної густини та густини в градусах API ареометром (ГОСТ 31072-2002, IDT) – К.: Держспоживстандарт, 2007. – 22 с.
15. ДСТУ ISO 3924:2007 Нафтопродукти. Визначення розподілу границь температур кипіння методом газової хроматографії). – К.: ДП «УкрНДІНП «Масма», 2010. – 22с.
16. ДСТУ EN 116:2012 Палива дизельні та побутові. Метод визначення граничної температури фільтрованості на холодному фільтрі (EN 116:1997, IDT). – К.: Держспоживстандарт, 2012. – 10 с.
17. ДСТУ 20846:2009 Нафтопродукти. Визначення вмісту сірки в автомобільному пальному методом ультрафіолетової флуоресценції (ISO 20846:2004, IDT). – К.: Держспоживстандарт, 2009. – 10 с.
18. Дюмулен И.И. Международная торговля. Тарифное и нетарифное регулирование / И.И. Дюмулен. — М. : ВАВТ, 2009. — 452с.
19. Иващенко К.М. Топливо и смазочные материалы. – М.: Издательский центр “Техинформ”, 2003. – 430 с.
20. Імпорт дизпалива в Україну в першому кварталі 2018 р. залишився на рівні минулого. – Режим доступу: <http://www.nefterynok.info/novosti/import-dizelnogo-topliva-v-yanvare-marte-2018-goda-neznachitelno-vyros-na-02>
21. Караваєв Т.А. Експертиза в міжнародній торгівлі: опорн. консп. лекцій / Т.А. Караваєв, В.А. Свідерський. – К.: КНТЕУ, 2016. – 104 с.
22. Коломієць Т.М. Експертиза товарів: підруч. у 2 ч. / Т.М. Коломієць, Н.В. Притульська, О.Л. Романенко. – 2-ге вид. допов. та перероб. – К.: КНТЕУ, 2007. – Ч. 1. – 370 с.

23. Коломієць Т.М. Методологічні засади ідентифікації споживчих товарів / Т.М. Коломієць, Н.В. Мережко, В.В. Осієвська // Товари і ринки. – 2012. – №2. – С.48-53.
24. Кравченко В. О. Сучасний стан світового та українського ринку нафти в умовах глобалізації /В. О. Кравченко, О. К. Гудаков //Вісник Маріупольського державного університету, Серія: Економіка. – №5. – 2017. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/sovremennoe-sostoyanie-mirovogo-i-ukrainskogo-rynka-nefti-v-usloviyah-globalizatsii>.
25. Кудінов І. В. Октановий удар / І. В. Кудінов // Нефтерынок. – 2015. – Режим доступу: <http://www.nefterynok.info/stati/oktanovyy-udar>.
26. Левко М.М. Митно-тарифне регулювання в системі забезпечення економічної безпеки держави, – дис..на здобуття наук. ст. к.е.н., Львів 2016. – Режим доступу: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/naukova%20diyalnist/dorobok_zdobuvachiv/Levko_d.pdf.
27. Лышко Г.П., Потапов Ю.С. Топливо и смазочные материалы. – Кишенев: Государственный аграрный университет Молдовы, 2000. – 486 с.
28. Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі : монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 470 с.
29. Малигіна В.Д. Основи експертизи продовольчих товарів. - К.: Кондор, 2009. — 296 с.
30. Мартинюк В.П. Митна система України та її фіскально-регулюючий потенціал /В.П. Мартинюк // Механізм регулювання економіки, 2010. – N 3 (т.2). – С.84-93. 50.
31. Мельник О.Г. Митна експертиза: сутність, призначення та види / О.Г. Мельник, В.С. Хмаренко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22. – №6. – С. 142-146.
32. Мельник О. С. Нафта. Стабільний рух в нікуди? / Мельник О.С. // Центр досліджень енергетики. – 2017. – Режим доступу: <http://eircenter.com/ua-analiitika/nafta-stabilnij-rukh-v-nikudio/>

33. Митна справа: підруч./А.І. Крисоватий, С.Д. Гернчаківський, О.Б. Дем'янюк та ін.; за ред.. А.І. Крисоватого. – Тернопіль: ВПЦ «Екон.думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.
34. Митне регулювання трансшипменту/ Е.В. Додін// Митна справа. – 2010. – №6. – С. 26-31.
35. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, Н.В Мережко, О.В.Рождественський. – К.: КНТЕУ: 2017. – 572 с. – (Серія «Митна справа в Україні»)
36. Митна статистика. – Режим доступу: <http://www.sts.gov.ua>
37. Митний кодекс України: офіційний текст станом на 04.10.2018р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
38. Назаренко Л.О. Експертиза товарів (Експертиза продовольчих товарів): Навч. посіб.– К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 312 с.
39. Нафта і нафтопродукти. Перспективи розвитку. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/nafta-89ffa.pdf>
40. Невзоров М.Н. Топливо, смазочные материалы и технические жидкости. – М.: Транспорт, 2001. – 312 с.
41. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія / Пашко П.В.– Одеса: ПЛАСКЕ, 2009. – 628
42. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: Постанова Кабінету міністрів України від 21.05.2012р. №450 (редакція від 14.10.2017р.). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF>
43. План здійснення державного контролю нехарчової продукції на 2018 рік: лист ДФСУ від 20.12.2017 № 35518/7/99-99-18-03-01-17. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/61840>
44. Плахотна К.Є. Митно-тарифне регулювання в умовах лібералізації торгівлі // К.Є. Плахотна / Економічний часопис-XXI. Економіка та управління національним господарством, 2012. – № 5-6. – С. 44-45.

45. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 22.02.2010. Редакція від 04.10.2018. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
46. Положення про Департамент податкових та митних експертиз ДФС: Наказ ДФС від 01.10.2014 № 154 (у редакції наказу ДФС від 25.01.2017 № 39). – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura/spetsializovan-departament-ta-org/spetsializovana-laboratoriya/zavdannya-i-funktsii/>
47. Пояснення до УКТ ЗЕД/ 2 том (Розділи VI-XI). – К.: Держзовнішінформ. – 2008. – 678с.
48. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: Закон України №1791-VIII від 20.12.2016р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1791-19>
49. Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 20 вересня 2012 року № 1011: Наказ Міністерства фінансів України від 01.06.2018 № 541. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/72931.html>
50. Про Митний тариф України: Закон України зі змінами від 01.01.13р. №2371-14.
51. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22.12.1998р. № 332-XIV (редакція від 04.10.2018). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14>
52. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій: Наказ Міністерства фінансів України № 1011 від 20.09.2012р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0988-12>.
53. Про затвердження Класифікатора додаткової інформації, необхідної для ідентифікації товарів, що вноситься до електронного інвойсу, який додається до митної декларації, заповненої на бланку ЄАД: Наказ Міністерства

фінансів України №998 від 17.09.2012р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1691-12>

54. Про затвердження Переліку товарів, митне оформлення яких здійснюється Енергетичною митницею Державної фіскальної служби України: Наказ Міністерства фінансів України № 448 від 20.04.2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

55. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України № 651 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

56. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України №428 від 21.05.2012. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-%D0%BF>

57. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України № 631 від 30.05.2012р. (Редакція від 26.04.2016). – Режим доступу: URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-porjadku-vikonannja-mitnih-formalnostei-p-doc110260.html>.

58. Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз): Наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0988-12>.

59. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

60. Про затвердження Порядку передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження (експертизи) Департаментом податкових та митних експертиз ДФС та форм актів про передання проб (зразків) товарів, про повернення проб (зразків) товарів, про знищення (утилізацію) проб (зразків) товарів : Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2016 № 699. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12/page>.

61. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності : наказ ДФС від 09.06.2015 №401. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63754>.

62. Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 № 599 – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0984-12>.

63. Про захист національного товаровиробника від субсидійованого імпорту: Закон України від 12.12.1998р. №331-XIV (Редакція від 04.10.2018р.). – Режим доступу: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14>.

64. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України 16.04.1991 № 959-XII. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/959-12>.

65. Про Митний тариф України: Закон України від 05.04.2001р. зі змінами від 01.01.2018р. за № 2245-УІІІ. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584%D0%B0-18>

66. Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003р. № 93 (Редакція від 13.08.2014). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-2003-%D0%BF/paran3>.

67. Про якість бензину та дизельного палива: Директива 98/70/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13.10. 1998. – Режим доступу: <http://base.garant.ru/70390792/>.

68. Регулювання якості та безпечності продукції: Україна на шляху до європейського ринку. – Режим доступу : <http://www.lutskrada.gov.ua/actual>.

69. Розрахунок митних платежів. – Режим доступу: <http://broker-service.com.ua/htmlPages/104/menuid/103>
70. Рябцев Г. Л. Пріоритети державної політики розвитку ринку нафтопродуктів в Україні на період до 2030 року / Г. Л. Рябцев // Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток". – 2015. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=850%2011>.
71. Семитківська Т. О. Аналіз закордонних дизельних палив та перспективи покращання їх екологічних характеристик/ Семитківська Т. О.//Технологія органічних і неорганічних речовин. – 2015.-№5/7. – С.16-20
72. Статистична інформація. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
73. Структура та механізм застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. — Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/10740413/ekonomika>.
74. Сугак І. Поняття та види митних експертиз. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/22032/1/56.pdf>.
75. Терещенко С. Управління ризиками під час митного контролю товарів / С.Терещенко, С.Галько // Товари і ринки. – 2011. – № 1. – С.43-49. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tovary_2011_1_7.
76. Технічний регламент щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив: Постанова Кабінету міністрів України №927 від 1.08.2013р. №253 (Редакція від 23.12.2016). – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/927-2013-%D0%BF>
77. Товарознавство і торговельне підприємництво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.А. Мазаракі, Н.В. Притульська, В.А. Осика та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 652 с.
78. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/klasifikatsiya-tovariv/63603.html>.

ДОДАТКИ